

ELOFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre 36 kor.
Fél évre — ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Usutörtők, március 29.

Miklós cár sorsával fenyegetik az angol királyt

— Angliába viszik a cári családot. — Dumabíróság ítélkezik a cárné felett. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Csupa ellentmondó és zavaros hír érkezik hozzánk az orosz forradalomról. Két hete már, hogy megtörtént a nagy explosió s még mindig nem sokkal tudunk többet a forradalmi mozgalom fejlődéséről és átalakulásáról, mint az első napokban. E távoli földrengés hatása idáig még nem hatott el, legfeljebb az angol Reuter ügynökség tendenciózus híreiben, amelyekben azonban senkinek sem telhetik nagy öröme.

A nagy felvillanás első érzése mindenki lelkében életre keltezte azt a kérdést: — A béke ügyét szolgálja-e a forradalom? A történelem igazságait ismerők előtt azonnal készen volt a telet: — Olyan szociális forradalom nem volt még a világon, amely a háborút akarta volna. Ez a tétel egy pillanatig megnyugtatta az aggodó lelkeket. De aztán új momentumok merültek fel. Az orosz szociáldemokrácia, amelynek elég ereje volt, hogy földöntse a százados cári trónt, mintha gyengének mutatkoznék a kültöldi pokoli tervekkel szemben. Mintha az orosz szocialisták csak azért csinálták volna meg az új Oroszországot, hogy az orosz nemzetnek már eddig is alaposan megcsapolt veret még erősebb sugárban öntse az idegen érdekekért. Mert hiszen az orosz nacionalisták elérték a forradalommal mindazt, amiről álmodhattak: a szabadságot, az egyenlőséget, az emberi jogok teljes birtokát. Miért küzdenének tovább? Ha ezt teszik: csakis idegen érdekekért tehetik ezt.

S csakugyan: a francia szociáldemokraták százszámra küldik távirataikat orosz elvtársaikhoz: Tovább a háborúval, meg ne álljatok! Az angol nagykövet az új kormány első hivatalos fogadásán szinte kényszerítő erővel nyilatkozatot követel Miljukovtól, ki siet kijelenteni, hogy az új kormány leltárilag veszi át a detronizált cár háborúját. Tegnap már arról is hír érkezett, hogy a vezérkar és a katonaság is a háború folytatását követeli, s hogy a béke reménye haldokolni látszik az új demokráta Oroszországban, míg ma stockholmi jelentések épen az ellenkezőjét hirdetik ennek.

Ha nem így van: akkor ez a háború megcsapolta a nemzetközi szo-

ciáldemokráciát. Ezek a hírek azonban csak jobban megerősítenek bennünket abban a hitünkben, hogy saját erőnkben bizhatunk csak s nem szabad áltatnunk magunkat idegen és véletlen segítségek reménységével. Ezt a harcot végig kell küzdenünk a saját erőnk összeszedésével. Elég erősek vagyunk ahhoz, hogy a végső eredménytől ne féljünk, de mégis meg kell kísérelnünk mindent, hogy a béketörekvések a mi akaratuunkon tennének akadjanak. A német szociáldemokraták tegnapi gyűlésükön azt ajánlották a kancellárnak, hogy tegyen új békeajánlatot az új Oroszországnak, míg Ausztria szocialistái hágai elvtársaik közvetítésével üdvözlölik a szabaddá lett orosz szociáldemokratákat. Ezzel szemben a Manchester Guardianban felszólítás jelent meg, melyet egyenesen György angol királyhoz intéztek: — Felség vigyázzon, s igyekezzék befejezni a háborút, nehogy ön is úgy járjon, mint az orosz cár!

Zürich. A Manchester Guardian az orosz forradalom elmosásának az angol királyt, hogy ha sokáig tart a háború, ugyanez a sors fogja érni, mint rokonát, az orosz cárt.

Stockholm. A Ruskoja Wolja értesülése szerint a cári családot, mihelyt beteg gyermekei felgyógyulnak, az orosz igazságügyminiszter személyes felügyelete alatt Angliába fogják kísérni. A cári család a murman vasuton Romanov kikötő városba utazik és innen angol hadihajók kíséretében szállítják Angliába.

A Daily Mail jelenti, hogy Kerenszky igazságügyminiszter indítványozta, hogy a cárné ellen emeljenek vádat, mert ő volt az oka azoknak az utcai harcoknak, amelyek Péterváron március 12. és 15. között lefolytak. Az indítványt elfogadták és Cherson szenátort bízták meg az ügyben a vizsgáló bírói teendőket ellátásával, aki a cárné kihallgatását már meg is kezdte.

A letartóztatott miniszterek, katonai és polgári hatóságok felett a дума tagjaiból alakult külön törvényszék fog ítélkezni.

Nikolajevics Miklós, Mihajlovics Miklós, Mihajlovics Sándor, Vladimirovics Boris, Mi-

hajlovics Szergejusz, Mihajlovics György, Konstantinovic Dimitrij nagyhercegek, Konstantinovic Gábor, Konstantinovic Igor hercegek és Sándor oldenburgi herceg táviratot küldtek az ideiglenes kormányhoz és kijelentették, hogy teljes mértékben csatlakoznak ahhoz a felfogáshoz, a melyet Alexandrovics Mihály nagyherceg lemondó nyilatkozatában kifejezett. Egyidejűleg kifejezték azt a szilárd elhatározásukat, hogy az ideiglenes kormányt minden tekintetben támogatni fogják. A nagyhercegek a haszonélvezetükre átengedett birtokokról kijelentették, hogy ezek — véleményük szerint — ismét átmentek az állam tulajdonába.

Malmö. Az Oroszországból visszatérkezett utasok beszélik, hogy a Kronstadti-utcai harcok folyamán Niven admirális harminc tisztjét a Makarow-emlék előtti téren kivégezték. A következő napon meggyilkolták az admirális leányát is.

A Ruskoje Slowo jelenti: A kormány lefoglaltatta az összes gabonát. Több kormányzóságban emiatt újabb összeütközések támadtak, mert a parasztok nem akarják a gabonát a kormány által megállapított maximális áron átengedni. A rekvirálással megbízott hivatalnokokkal szemben heves ellenállást fejtenek ki. A parasztok, a papság és a kormány között mindinkább kiélesedik az ellentét. A pópák felszólítják a parasztságot, hogy hűsegeküjüket ne törjék meg, mert a cár a hatalmat egészen biztosan újra magához fogja ragadni.

A Newyork Heraldnak jelentik Mexikóból: Caranza elrendelte a milicia mozgósítását.

A forradalom hatása a fronton

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz forradalom első hírének pillanatától izgatott érdeklődés leste nálunk a forradalom hatását az oroszok frontján. Eddig szinte fatális közvetkezéssel mindig az ellenkezője történt annak, amit láttunk. Ez a tapasztalás ezúttal óvatosá tett várakozásunkban s az események máris igazoltak. Mostanáig jóformán semmi sem történt. Talán ezután...

Tizenhatodikán lüktető idegroham rázta meg az ellenséges frontot. Akkor érkezhetett meg az orosz parancsnokságra az első forradalmi hír. Az ellenséges tüzérség látható ok és

cél nélkül órák hosszat lázas idegességgel lövöldözött, hogy aztán visszaessék régi némaságába.

Ez volt minden. A front teljesen mozdulatlan maradt másnap is, harmadnap is s benünk lassan megérlelődött a gyanu, hogy az orosz fődözék-vonalnak fogalma sincs arról, ami most az egész világot foglalkoztatja.

Erről aztán hamarosan meg is győződünk. Huszonegyedikén, 8 nappal a forradalom kitörése után, tízennégy orosz gyalogos szökött át hozzánk. Kihallgatásukkor egyértelműen azt vallották, hogy négy napja nem kaptak meleg ételt s csak abból éltek, amit a front mögött berendezett, de a rendszertelen utánpótlás miatt nagyrészt már korábban kiürült raktárakból kiszorították. A front a szó szoros értelmében éhezik s ha a lehető legrövidebb időn belül nem indul meg az utánpótlás, végzetes események történhetnek.

Már most rajtunk volt a sor, hogy ezeket az eseményeket sietessük. Hatalmas vászon-táblákat kerítettünk s arra nagy betűkkel oroszul ráírtuk, hogy kitört az orosz forradalom, a forradalmárok elkergették a cárt, Oroszország nagy városaiban gyilkolják egymást az emberek s a nép békét követel. A táblákat éjjel kitéttük a drótakadályok elé. Alig, hogy virradt, az orosz tüzérség célbavette a táblákat s halomra lövöldözte azokat, mielőtt a fedezékvonallal felébredhetett és az izéneiről tudomást szerezhethet valaki.

Bizonyos, hogy az orosz hadsereg zöme ma sem tud még a forradalomról.

Basel. Egli svájci ezredes hosszabb cikkben elmélkedik az orosz forradalomnak a hadieseményekre várható hatásáról. A többi közt ezeket mondja:

— Az orosz forradalom a keleti front helyzetére eddig nem volt hatással. Ameddig az orosz kormány és az orosz főparancsnokság válsága tart, nincs is remény arra, hogy lényeges változás történjék. A hatalomra vergődött férfiaknak még nem volt elegendő idejük arra, hogy a katonai helyzettel foglalkozzanak és súlyos elhatározásokra jussanak.

Arra a kérdésre, többre lesz-e képes az orosz hadsereg az új rezsim alatt, az ezredes így felel:

— Nem hiszem. A tábornokok és a csapatok ugyanazok maradtak. Aki Oroszországtól újabb nagy tömegeket vár, elfelejti, hogy Oroszország éveken át legjobbját nyújtotta és százezrével áldozta fel embereit a csatatereken. Több nem telik a hadseregtől, még ha a háboru tovább folytatására tényleg akkora a hajlandóság, amekkorának azt érdekelt oldalon mondják. Ezzel szemben a forradalom káros hatással igenis lehet a hadsereg teljesítő képességére.

Berlin. Az orosz kormány újabb proklamációt bocsátott ki, amelyben felszólítja a katonákat és a polgárságot, hogy a fenyegető külső veszedelemre való tekintettel szüntessenek meg minden belső viszálykodást. Gueskov hadügyminiszter felhívása hangoztatja, hogy az ellenség az északi fronton nagy erősítéseket és hadianyagot koncentrált.

— Ennek a bizottságnak, amely több száz millió rubel fölött rendelkezett Gueskov jelenlegi hadügyminiszter, kapzsi milliomos volt az elnöke. Az eladósodott tábornokok, élükön Alexejevvel régóta abban a hírben állottak, hogy *bonyolult pénzügyi viszonyaikat a hadipari bizottság vagyonyával akarják rendezni*. Egyes vezérkari tiszteket a hadipari bizottság megbízottait, tisztú körökben már régóta cinikusan *Generalski-Kasyinak*, vezérkari pénztárosoknak nevezték. Azok a tábori tisztek, akik viszonyaikon fölül éltek, mint beszéltek, Gueskov számlájára cselekedtek ezt. Nem lehet elképzelni, hogy a tábori tisztek egy év óta mennyire demoralizálódtak, pedig 1916-ig rendkívül tisztességesen tartották magukat, az orosz-japán háboru züllött tiszteinek típusa teljesen kivészett. Azonban megváltoztak a viszonyok 1916. elején, midőn a hadipari bizottság rendkívüli hatalomra került s kezdte ezt politikai célokra kihasználni. Hogy új hangulatot nyerjen céljaira, a tisztekkel érintkezésbe lépett és így az orosz tábori tiszteket mintegy kényszerítette, hogy forradalmárok legyenek.

Sokan nem is tudták, hogy tábornokok és magasabb rangú tisztek az utolsó hónapokban százával tuntek el nyomtalanul és már akkor beszéltek róla azok a körök, akik be voltak avatva, hogy azért menekültek, mert sejtették, hogy forradalom jön és nem akarnak ebben a csunya játékban részt venni.

Ruskij tábornokot mindig zsentilmennek tartották és tudták azt is, hogy tavalyi hidegretételét nem tudja elfelejteni a cárnak. Külömben is már fiatal kora óta mindig bosszúálló ember hírében állott. Brusszilow tábornokot a vezérkari tiszt teljesen tiszta erkölcsűnek tartja, aki nem más, mint katona. Soha életében nem foglalkozott a politikával és most is bizonyos, hogy a forradalmi mozgalmakkal nem nagyon rokonszenvezik.

Bécs bűnkrónikájából.

— Bankigazgatók a vádlottak padján. — A rablógyiikos anya leányának vallomása. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Óriási érdeklődéssel néznek Bécsben a holnap kezdődő árdrágitási per tárgyalása elé, amelynek fővádlottjai Kranz dr. volt bankigazgató, Freund Richard dr. és a *Depositbank* több más tisztviselője. Mint ismeretes, ezek a Magyarországra szállított sör körül követtek el visszaéléseket. A tárgyalás három napra van tervezve.

Bécsből jelentik: A bécsi bíróság ma tárgyalta Nutil Mária és leánya Nutil Jozefin bűnperét, akik azzal vannak vádolva, hogy egy Szikora nevű jómódu takarítónőt meggyilkoltak és több ezer korona pénzt elrabolták. A mai tárgyaláson drámai jelenet játszódott le. Nutil Jozefint anyja távollétében hallgatta ki a bíróság és a leány rettenetesen sirva kijelentette, hogy semmi köze nincs a gyilkossághoz. Az anyja rábeszélte, hogy vállalja magára a büntetést, miután ő, mint fiatal leány csak kisebb büntetést fog kapni, anyja pedig megmaradhat a kisebb gyermekei gondozójának. Az anyát szembesítették leányával és Nutil Mária sirva vallotta be, hogy csakugyan ő maga követte el a büntetést. A bíróság a tárgyalást elnapolta.

Le akarja tenni

az orosz hadsereg a fegyvert.

— Hadseregszállítók esínálták a forradalmat. —

Erkezett reggel 3 órakor.

Stockholm. Az új pétervári kormány körében ugyszólván páni félelem uralkodik a hadsereg jövőbeni magatartását illetőleg. Az orosz főparancsnokságnál a helyzetet igen komolynak tartják, mert a csapatok magatartása erős ellenséges támadás esetén teljesen bizonytalan. A hadsereg körében hatalmas mozgalom indult meg aziránt, hogy az esetben,

ha az ellenség támad, a fegyvert letegyék.

Azokat a tiszteket, akik ezt az agitációt elakarták folytatni, azonnal lelőtték. Az ideiglenes kormány felhívta az egész orosz hadsereget, hogy *válasszon a háboru vagy Németországnak való alárendeltség között, amely természetesen újabb reakciós Oroszországot jelentene*. A háboru folytatása azonban lehetetlen, ha az agitációt folytatják a hadsereg részéről és megakadályozzák az új kormány intézkedéseit.

Erre a Pravda, az orosz szocialisták lapja igen nyílt választ adott, amennyiben a katonák és munkások központi bizottságának felszólítását közölte, amely felszólítja a katonákat, hogy hagyják el a lövészárkokat és adják meg magukat a németeknek, akik nem fognak Oroszország belső ügyeibe beavatkozni, sőt testvériesen fognak viselkedni, ellenben a béke helyreáll. Most kétségbeesetten várja a kormány, hogy a központi bizottság legyőzhetetlen agitációja, hogy fog tért nyérni. A munkások és katonák közvetítő bizottságot küldtek ki, amelynek feladata ellenőrizni, hogy a kormány keresztül viszi-e javaslataikat. A közvetítő bizottság négy munkásvezérből áll, akik között van Cseidze is.

A Vossische Zeitung tudósítója beszélgetést folytatott egy *Stockholm*ba menekült orosz vezérkari tiszttel, aki a következőket mondotta:

— A cárhü tisztek is tudtak a forradalom alakulásáról, sőt az akkori pétervári parancsnok Chabanow aktiv legénységet kért a helyőrség kiegészítésére, mivel a tartalékosok nem megbízhatók. Épügy tudott a

forradalomról Pétervárnak összesen 100 cárhü tisztje. A többi forradalmár volt. Azt is tudták, hogy Alexejev, Ruskij, Lesicki tábornokok puccsot szándékoznak, kapcsolatban a kadetpárttal, zemsztvó elnökkel és *hadipari bizottsággal*. A történelem különben a hadipari bizottság befolyását a tábori tisztekre tisztázni fogja.

Ujabb békeajánlatot sürgetnek a német szociálisták.

— Folytatni akarják a háborút az orosz katonák. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. A Vorwärts vezéréikben fölszólítja a kancellárt, hogy tegyen a megváltozott viszonyok alapján békeajánlatot a fölszabadult orosz népnek. Politikai körökben nagy a figyelem Bethman-Hollweg holnapi beszéde iránt. Mivel ez a cikk a cenzura engedélyével jelent meg, azt hiszik, hogy a kancellár tényleg ilyen értelemben fog nyilatkozni.

A Daily Chronicle jelenti: Az oroszországi események zavaros formában érkeznek a frontra, ahol azonban hatást nem keltettek. A csapatoknak a kormányváltás feletti öröme mindenütt őszinte volt. A parancsnokok között a csapatokkal a cár detronizálását és lemondását és az új kormány megalakulását. Ezután hálaadó istentiszteleteket tartottak. Amikor a radikális párt kiküldöttei Pétervárra érkeztek, hogy a katonákkal tárgyaljanak, a katonák elutasítólag válaszoltak és azt mondták: Mi tisztjeinkkel közösen harcolunk, így hát adjátok elő mondani valóitokat mindnyájunk előtt. Békéről azonban ne beszéljétek, mert a győzelem reménye ég bennünk és most akarunk igazán harcolni, amikor a régi rendszer ebben nem gátol meg bennünket.

Genf. Kerenszki, az ideiglenes orosz kormány igazságügyminisztere a Petit Parisien tudósítójának a következőket mondta:

— A helyzet még komoly, de túl vagyunk a kritikus ponton. A munkások és a katonák bizottsága elismeri a kormányt és csak ellenőrzést gyakorol. Néhány nap múlva az ideiglenes kormány ünnepélyesen esküt tesz a nép előtt. Az alkotmányozó gyűlést a lehető leggyorsabban megválasztják, de az időpont még bizonytalan. Az asszonyok nem kapnak választójogot, mert az ilyen nagy reform végrehajtására nincs elég idő. A katonákat, a kik részt vettek a forradalomban, visszaküldték a helyőrségbe. Ők maguk választják tisztjeiket és a bizottságokat, a melyek a központi bizottságai érintkezésben maradtak.

A Timesnek jelenti Pétervárról: Az orosz alkotmányozó ülésre a választások május 20-án kezdődnek. A választók névjegyzékének összeírását az általános titkos választójog alapján már is megkezdték.

Stockholm. Pétervárról jelenti, hogy az orosz állami bank nyomdájában is napok óta szünetel a munka. A pénzügyminiszter személyesen tárgyalt a munkások vezetésével, hogy újra vegyék fel a munkát, mert e nélkül az állam kötelezettségének nem tehet eleget. A tárgyalások azonban eredménytelenek maradtak, mert a munkások nem hajlandók a háború folytatása mellett állásfoglaló kormány szolgálatában dolgozni.

Pétervári jelentések szerint az orosz birodalomban rohamot intéztek a bankok és pénzügyintézetek ellen. A pétervári birodalmi bank négy nap alatt 70 milliót volt kénytelen kifizetni.

Stockholm. Pétervári jelentések szerint a Putillov-műveknél zavaros állapotok uralkodnak. A gyártelep összes műhelyeit állítólag március 5-én, azért, mert a munkások túl magas béreket követeltek, bezárták. A munkások azért is megtagadták a munkát, mert nem akar-

nak semmivel hozzájárulni ahhoz, hogy a háború folytatható legyen. A munkások a gyár területén üléseket tartottak, hogy tiltakozzanak az új kormány magatartása ellen, amellyel a háborút folytatni akarja. Elhatározták, hogy a Putillov-művek igazgatóit elfogják és foglyokként a dumapalotába kísérik. A gyűlés után az igazgatókat elfogták és hatalmas tömeg kísérte a dumapalota felé. A tömeg annyira összeverte az igazgatókat, hogy azok, még mielőtt a Balti állomás közelébe érkeztek volna, kiszenvédtek. Hogy most ki fogja átvenni a Putillov-művek vezetését, azt egyelőre nem tudják.

A Ruskoje Voja jelenti, hogy a főváros utcáin tizezrekre menő néptömeg vonul végig forradalmi jelvényekkel és hatalmas vörös zászlókkal, melyeken a következő felirat olvasható: Éljen a demokrata közírtárság! Földet és szabadságot — békét és munkát!

Megrendszabályozták a fehérműtisztítókát.

Brassóból jelentik: A brassói fehérműtisztító intézetek indokolatlan áremelést léptettek az egész vonalon életbe. Ennek az anomáliának az orvoslása szabó került a vármegyei közéletmezői tanács egyik utóbbi ülésén is, amelyen határozatba ment a fehérműtisztító díjakat is maximálni fogják. Az alispáni hivatal erre vonatkozólag az alábbi rendeletet bocsátotta közre:

A törvényhatósági közéletmezői tanács javaslata alapján a fehérműtisztítás és vasalása után a helybeli mosóintézetek által szedhető legmagasabb díjakat a következőkben állapítom meg:

Ing (redős, puha kemény) vasalva és mosva 50 fill., keményítve 70 fill., csak vasalva 30 fill. Ing kézelővel vasalva és mosva 70 fill., keményítve 80 fill., csak vasalva 50 fill. Galér (egyszerű) 16 fill., csak vasalva 12 fill. Duplagalér 20 fill., csak vasalva 16 fill. Köz-elő 24 fill., csak vasalva 18 fill. Ingelő 30 fill., csak vasalva 20 fill. Hátóing 50 fill., csak vasalva 20 fill. Férfi alsónadrág 40 fill., hosszú harisnya 16 fill., rövid harisnya 10 fill., zsebkendő 10 fill., női ing 40 fill., csak vasalva 20 fill. Abrosz (6-8 személy) 50 fill., csak vasalva 15 fill. Asztalkendő 12 fill., csak vasalva 9 fill. Törülköző 16 fill., csak vasalva 10 fill. Párnahuzat 20 fill., csak vasalva 10 fill. Lepedő 50 fill. Paplanlepedő 60 fill.

Az alispán egyszersmint felhívta a rendőrséget, hogy erről a mosóintézetek tulajdonosait megfelelő módon azzal értesítse, hogy ezen árak szigorúan betartandók, mivel ellen esetben az 1917. évi M. E. 4207. szám alatti rendelet értelmében ellenük a kihágási eljárást folyamatba fogja tenni. Egyben figyelmeztesse a rendőrséget az érdekelt mosóintézeteket, hogy üzemeiket a redukált árak dacára teljes terjedelemben fenntartani kötelesek, mert ellen esetben az iparigazolvány egyszersmindenkorra való bevonása iránt fog az alispán intézkedni. A megállapított árak az egyes üzletekben

a rendőrség által láttamozott árjegyzékben kifüggesztendő és lehetőleg a vonatkozó — a feleknek kiszolgáltatni szokott számlapokon is kitüntetendő.

Ez bizony követésre méltó rendelet.

Öreg-legények!

Irta: Nádházy Bertalan honv. tőbori lelkész.
Harctér, 1917. március hó.

Alkonyodik a Kárpátokban. A nap ma tiszta égipályán uszott. Csuszik egy hókoronázott hegy felé. Ott, a hegy mögött nyílik az ő hálósobájának ajtaja. Arcát a nagy hideg vörösrre festette s nagy igyekezettel buvik alá.

Kimegyek a hideg szobából, hogy gyönyörködjem a nap nyugtában, amely ilyen derült időjárásakor felséges kép itt a fehér ruhás hegyek között.

Most olyanok a körülmények, hogy a fronttól elég messze vagyok. Körülbelül 14 km-nyire. Az ágyuk szava is nagy kinnal tud hozzánk elvergődni. Hegyek függönyözik el az utját.

Itt a katonák is mások, mint ott elől. Öreg-legények végzik itt a reájuk bizottakat.

Azok az őszbecsavarodottak, akiknek testtartásuk többé-kevésbé már hajlott. Azok a szikkadt testűek, akik otthon a kék, sujtásos ruhájukat nem azért veszik, hogy a „sublótban” őrizzék, hanem hogy az istenházát gyakorta megtisztelhessek ünneplőjükben. Akik minden éneket könyvnélkül tudnak. Akiknek áhitat ömlik el arcukon, ha kirebben ajkukon az ének dallama. Akik megpróbálták s megismerték az életet.

Ilyen korban, ottben, legtöbbje már pihen az izzadságot gyengyöző munkák után, melyeknek erejével küzdött gyermekkorá óta az ő szerelmesével: a Földdel. A kaszát-kapát csak ép szórakozásból fogja néha, puhulni kezdő tenyerébe. — Ott vannak a fiatalok. Évdődjenek azok, — én már eleget vesződtem.

De a fiatalok már eljöttek s — Istenem — mennyien el is mentek; ölelkeznek a Földdel, melyet annyira szerettek, melynek „élet”-jéről annyit álmodoztak.

Es emduitak az öreg-legények is — a Föld — a haza-szava hívta őket — hogy szikkadó izmakkal segítségül legyenek az ő földjük védelmezőinek. Ez a föld soha nem csapta meg őket, az emberek igen. Szeretik szerelmüket s becsülettel, Istenben s az igazságban bízva vonultak fel fonnyadt inakkal, hogy amit még bírnak, ők is elvégezzek, a munkájukat becsülettel jutalmazó Föld ottalmazásában.

— Itt ballag egy csapat. Libasorban jönnek a hóba taposott uton a legénységi konyhatól. Bütykös ujjában egy-egy sajkát szorongat mindenik. Benne a vacsora: babléves. Párolog a torró étel. Nehézkés lépéseik alatt élesen csikorog a lagyott hó. Köpenyegük zsebéből kikandikál a „profant”. Arcukra simul az alkonyi napsugár s a ráncok élesen soráznak a barna kepeken. Hosszu bajszukat jég-cseppek lepik el. Mintha gyöngyszemek vegyümenek a szürke szátak közé. Tisztet látnak. Görnyedő testük kiegyenesedik. Peckesen próbálnak lépegetni. Mint régen, nagyon régen, mikor... volt egyszer egy derék katonája a császárnak, aki úgy vágta ki az „ajcel marsot”, hogy nyögött belé a föld.

Sapkáikhoz emelik kezüket. A szemembe néznek büszkén. A törött szemek, mintha tüzet akarnának magukból esiszolni. Én úgy látom.

Az „István bácsik”, a „János bácsik” így vonulnak el. Jó estét kívánok nékiek. De mást

nem szölok hozzájuk, hadd igyekezzenek: még párolog az étel.

Elhaladtak. Ismét visszazökkennek a testek. Az izomzat nem állja már sokáig a feszülést.

— Tréni kocsik kocognak. A fáradt lovak poroszkálnak. A keréktalpak sirnak a havon. A ponyvával fedett szekerek alól markáns öreg arcok tekintgetnek elő. Kesztyűbe bujtatott kezek markolják a gyeplőt. Pokróccal takarva le a lábtekeresbe s bakancsba bujtatott lábak. Nagy uton voltak, négy nap óta ülnek szekéren, — a kárpáti téiben . . .

Ugy szeretném gyöngéden végig simogatni ezeket a borostás fonnvadt arcokat . . . Bakatnak tovább . . .

Kétférte görnyedten, sátorlapba kötött széncsomókat cipelnek az országúton. A katonasapka felbökve a homlokokon. Az őszifürtöket s a füleket kendő fedi el. Gőzölögve száll a pára a hervadt ajkak közül s az orruylásokon át.

— Szánkóra fektetett fadarabokat huznak-tólnak gémberegett kezük. Arcukról mintha leolvannám a vágyat: bár égne már a tűz. A tűz, mely bent a testben már kialvadóban van,

nem ad elég meleget a viszeres esomókban gazdag végtagoknak.

...Huzzák — tolják a fehér havon a barna szánkót...

— Egy lapát tüzet visz kezében, baktató léptekkel az „őrszoba“ felé, egy rozsdá-barna arcu. Vállán a puská. Karján egy száll pokróc. A kalibában jó meleget kell csinálni hiszen a fenyőgalyakból tákolt falakon átfu a kárpáti hideg szél. Ma őjjel őrséget áll a „János bácsi.“

— A nap már lebukott. Elfeledtem meg nézni hogyan esuszik a hegy tetején alá. A havas hegyek ormai sárga-pirosas fényben fürdenek. Szakadozott fehér takarójukból kibarnállanak a fenyők. Amelyiknek csuását eléri a napsugara, még melengeti egy kicsit.

Az éjjel nagyon hideg lesz.

— Eltűntek az öreg vitézek is. Elhazódtak védőhelyeikre, akár az egész nap élelmék kereső sármány-csapatok.

A Sziriusz már belefénylik a kihalt kesszülő téli világba.

...Jó éjszakát öreg-legények.

Elsülyesztett angol kórházhajó.

— Ujabb 31.000 tonna a tenger fenekén. — Amerika készülődése. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

London. Az admirális jelenté: Egy angol torpedóromboló nemrég aknára futott és elsülyedt, négy tisztje és tizenegy embere megmenekült. Egy másik torpedóromboló egy gőzessel összeütközött és ennek egy embere elpusztult. Az *Akturia* kórházhajót, amely jól láthatóan meg volt világítva lámpákkal és a Vörös Kereszt jól megvilágított jelvényeivel haladt, a hó 21-ére virradóra német tengeralattjáró minden előzetes figyelmeztetés nélkül megtorpedózta. 11 katonai személy meghalt, 14 megsebesült és a személyzet tagjai közül 20 meghalt, 9 eltűnt és 22 megsebesült.

Berlin. A Wolf-ügynökség jelenté: A Földközi tengeren buvárhajóink elsülyesztettek 10 hajót, összesen 31000 tonnataralommal. Köztük az *Auterpe* 3540 tonnás angol gőzöst, amelyet 12 járműből alkotott kíséretből löttek ki torpedóink. Továbbá egy ismeretlen 8000 tonnás gőzöst, amely olajat és gabonát szállított. A gőzös a találat után lángba borult. Az elsülyesztett hajók között van továbbá az *Airen* 3783 tonnás, hollandi gőzös, amely 4800 tonna benzint szállított Suezből Franciaországba, — egy elsötített 6000 tonnás megrakott gőzöst, Nápoly felé haladt, az *Eptalotes* fölfegyverzett angol gőzös 4431 tonnával és egy 4000 tonnás fölfegyverzett angol gőzös 4000 tonnával megrakva, amelyben 1000 tonna gyapot volt és Bombayból haladt Marseillebe. — A tengerészeti vezérkar főnöke.

Lugano. A Stefani ügynökség jelenté: Robertson lord, angol vezérkari főnök torzstisztek kíséretében megsejmlélte az olasz frontot. A vezérkari főnököt a fronton Bayand és Cadorna tábornokok kalauzolták. Robertson behatóan tudakozódott az olasz katonai intendatúra szolgálata felől. A lordot az olasz király a szent Lázár és szent Mórié rendekkel tüntette ki, a nagykeresztet adományozta neki.

London. A Daily Telegraphnak a nyugati harctéren levő haditudósítója jelenté: A németek által elhagyott terület katonai állapotainak helyre-

hozására 2 millió ember szükséges.

Hága. Amerikai jelentések szerint szorgos tevékenység folyik a kormány összes hivatalaiban, különösen a tengerészeti és hadügyi irodákban. Az összes hivatalok azonnal intézik el Wilson parancsait a hadsereg kiterjesztésére vonatkozólag. Az állami milícia összes korosztályait behívták. Ezzel a létszám 120000 emberről 500000 emberre emelkedett. A hadihajók személyzetét teljes létszámra emelték föl. A sorozások és a mozgósítás megkönnyítésére az országot az eddigi 4 katonai kerület helyett 6 kerületre osztották föl. A municionsgyárakat, katonai fontosabb épületeket és a hidakat őrizetbe vették. Az egész amerikai sajtó nagy elismerését fejezi ki ez intézkedések fölött, mert az eddigiek, számos, huzamosan késleltették Amerika akcióját. Ezzel szemben a Times azt írja, hogy az eddig behívott összes ezredek a keleti államokból valók. A nyugati államokat nem merik mozgósítani, amit aligha lehet nagy harcú kedv jelének venni.

LEGUJABB.

Éjjel 3 órakerkezett telefonjelentés.

Amerika megüzeni a háborút Németországnak.

Hága. Washingtonból jelentik: Kormánykörökből származó információk szerint az április 2-án összeülő rendkívüli kongresszus formálisan hadat fog üzeni Németországnak.

A Central News jelenté Washingtonból: Megállapítható, hogy a kongresszus tagjainak 95 százaléka pártolja az amerikai flotta közreműködését az entente oldalán és a 75 százaléka támogatja az amerikai csapatoknak kiküldését az európai nyugati frontra.

Gent. A Temps helyesli a szocialisták elhatározását, hogy küldöttséget menesztenek Oroszországba, hogy a forradalmárokat mérsékletre intsek.

Gent. Az Havas ügynökség jelenté Pétervárról: A Carskojeszellő összes eselédjei elbocsátásukat kérték, mert nem hajlandók olyan uraságot szolgálni, melyet az egész Oroszország eltaszit magától. Mindnyájan elhagyták a palotát, ami különösen a cárnak van nagy fájdalmára. Hir szerint Nikolajevics nagyherceg újból engedélyt kapott arra, hogy visszatérjen a Krimbe.

Kopenhága. Az orosz hadifoglyok orosz segítő bizottsága, melynek székhelye Kopenhágában van, és amely bizottság a Németországban és a monarchiában levő orosz foglyokat támogatja, Moszkvából táviratot kapott, melynek tartalma a következő: — Az összes nehézségeket, melyeket a régi kormány emelt eltávolítottuk. A segítőakciót a hadifoglyok részére támogatni fogjuk. Értesítések a Németországban, vagy az Ausztria és Magyarországon levő orosz hadifoglyokat, hogy Oroszország új kormányt kapott. Mondjátok meg nekik, hogy most már sokat fogunk értük tenni. Mondjátok meg nekik, hogy azokat az Ocean gőzösöket, amelyek a Filipi és a Capok felé indultak, feltartóztatták, mert Anglia megakadályozta a szén szállítást.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Csütörtökön: Csárdás királyné, operett. (Kezdete 7-kor.)

Főntökén: Csárdás királyné, operett. (Kezdete 7-kor.)

Szombaton délután 3 óraker ifjúsági és népies előadás, mérsékelt helyárrakkal: Kőmives Kelemen.

Este 7 óraker rendes helyárrakkal: Csárdás királyné, operett.

* **A színház hírel.** Ifjúsági és népies előadás. Szombaton, március 31-én; délután Kőmives Kelemen kitűnő ujdonsága kerül előadásra. Ennek a rendkívül sikert aratott színjátéknak ez lesz az első délutáni előadása. Az összes szereplők ugyanazok, mint az első bemutatónál voltak. — **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután 3 óraker Léhár kitűnő operettje, a „Cigányszerelem“ kerül előadásra, a főszerepekben Z. Váradi M., Horváth M., Járái B., Győző, Barics, Járái S., Polgár stb. Este 7-kor rendes helyárrakkal „Csárdás királyné“ slágeroperett. — **A Csárdás királyné** sorozatos előadásai. Napról-napra zsufolt ház gyönyörködik ebben a pompás operettben, amelynek sorozatos előadásai folytatólágosak, mindenkor Horváth M., Győző, Járái B., Járái S., Várnai Polgár a főszerepekben.

* **Csárdás Királyné** album lesz a „Színházi Élet“, Inceze Sándor lapjának husvétii száma. A gyönyörű kiállítású album közölni fogja a „Csárdás királyné“ összes magyarországi szereplőinek fényképét, a kiváló operett teljes szövegét és ezenfelül Kálmán Imre 6 legszébb zeneszerzeményét. A nagy érdeklődésre való tekintettel, célszerű lesz, ha a tőzsdékben már most tesznek előjegyzést a Színházi Életre.

* **Elszerződés.** Járái Böske, színházunk kedves és tehetséges művésznöje, ki épen most a Csárdáskirályné operettben igen nagy sikert aratott, mint értesülünk, a jövő szezonra megvált az aradi színházról. A fiatal énekesnő már el is szerződött Balla Kálmán soproni színiigazgató társulatához az első szubrett primadonnai szerepkörre.

Darabokra szakad Oroszország.

(Uj államok alakulása. — Közép-Ázsia egyesülése.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A pétervári köztársasági munkás bizottság, amely hovatovább legkevésbé sem kicsinylendő mellék-kormányra lesz, a különböző orosz provinciákból naponta jelentéseket kap, melyek a volt cári birodalom megkezdődött széthullásáról beszélnek. *Stockholmból* erre vonatkozólag a következőket jelentik:

A lett nemzeti bizottság Rigába és Helsingforstba felhívásokat küldött, amelyekben a lett népnek a legmesszebb menő önkormányzatot követelik. Rigában az elmúlt héten efelhívások következtében hatalmas utcai felvonulások voltak. A színház téren s a városi parkban az ezekre menő néptömeg előtt lett szónokok beszéltek, kik az Oroszországtól való elszakadás s lett köztársaság kikiáltását, valamint a fronton küzdő ugynevezett önkéntes lett ezredek azonnali hazabocsátását kívánták.

Kiewből és Poltavából megkezdődött ukrainai mozgalmakról adnak hírt, melyeknek jelszava szintén — el Oroszországtól! Március 21-én a kiewi főutcán hatalmas tömeg vonult végig kisorosz nemzeti dalok éneklése mellett s ilyen kiáltásokat hallattak: „*Le a moszkovita rabszolgasággal!*” Majd az esteli órákban s a következő napokon is nagy verekedések történtek az utcákon az ukrainai polgárság és szabadon kóborló katonák között s a verekedéseknek több áldozata volt. Március 24-én pétervári rendeletre egy ugynevezett katonai parádét tartottak, amikor is a menetelő katonák vörös zászlókat lengettek, a munkásság pedig forradalmi dalokat énekelt. A katonai parádé hatalmas verekedéssel végződött s az ukrainai s lengyel nemzetiségű tömegek revorverekkel védekeztek a kivonult katonaság ellen.

Egészen homályos a viszony, mely a forradalmi bizottság és Orosz-Turkesztán között van. Közvetlenül az új kormány proklamációja után táviratot menesztettek Kurropatkin tábornokhoz, hogy a turkesztáni lakosság csatlakozását az új kormányzathoz garantálni tudja-e. Az elmúlt hét szerdáján kapta meg a provizorikus kormány Kurropatkin sürgönyét, melyben a következő jelentős sorok voltak. A benszülött lakosság: a turkománok s a törökökhöz húzó egyéb nemzetiségek bizalmi embereket küldöttek Kinába és Bukharába, kik itt valószínűleg azon dolgoznak, hogy az említett államok lakosságával egyöntetűen lépjenek fel.

A bukhari emir, a volt cárnak régi barátja és bizalmasa valószínűleg elérkezettnek fogja tartani az időt arra, hogy egységes s Oroszországtól független középázsiai országot hozzon létre. Kurropatkin megjegyzi jelentésében, hogy a csekély számú s részben benszülöttekből álló turkesztáni csapatok nem lesznek abban a helyzetben, hogy az orosz ellenes mozgalmakkal szembe tudjanak szállani, s ő az eljövendőkért minden felelősséget elhárít magától. Az orosz lakosság Asabádból s a nagyobb városokból a vasúttal nyugat felé igyekszik s a legnagyobb városokban is, mint Szamarkandban és Taskendben az orosz nép előkészületeket tett a menekülésre.

Ami a Kaukázust illeti a pétervári szocialista mellékkormány köreiben, melyben a Kaukázusból származó Cseidze és Usenkeli a vezető, az a nézet uralkodik, hogy a benszülött lakosság körében az autonóm kaukázusi köztársaság gondolata feltartóztatlanul haladást tett. A volt kaukázusi helytartóról, Mik-

lós nagyhercegről különféle szenzációs hírek keringenek. Egyesek állítása szerint a nagyherceg azért utazott el a Kaukázusból Szentpétervárra, hogy a különválást sürgető törekvéseknek szabadfolyást engedjen, míg mások tudni vélik, hogy a kaukázusi benszülött vezetőkkel történt megbeszélés után a nagyherceg az orosz államforma változásban egészen különös kétszínű és kettős szerepet játszik.

Citrom — a háborús uzsora rekordja.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Mintegy nyolc nappal ezelőtt megszokott kávéházunkban a rendes reggeli teánkat kértük.

— Rummal parancsolja vagy citrommal? — kérdezte a pincér.

— Mint mindig: citrommal! — feleltük.

— Csak azért, — mondotta a pincér — mert a citromos teának mától kezdve egy korona hatvan fillér az ára.

Elszédültünk. Tegnap még nyolcvan fillér, ma a duplája, s miért? A pincér szakszerű feleletet adott:

— Nem kapni citromot és amennyiben kapni, egy korona husz fillért kell fizetni darabjáért.

Természetes, hogy rummal, helyesebben: rumhamisitványnyal ittuk a teát, amelynek közönségesebb, lenézettebb formája, a citrommal ízesített immár szintén elérhetlenné vált az egyszerű halandónak. A citromnak ez az árváltozása sokkal súlyosabb probléma, semmint első pillantásra látszik. A tea a tejhiány következtében s kivált a kávéjegy behozatala óta egyike lett a háborús háztartás legfontosabb kellékeinek. A citromos tea, úgy ahogy megoldotta a reggeli és uzsonna, nem ritkán a vacsora kérdését is. Most már ennek a kiegészítő élelmiszernek is el kell tűnnie az annyira szegénynyé vált asztalról.

Utána jartunk a citrom-ügy rejtelmeinek és nagyon érdekes, de korántsem vigasztaló értesítésekről adhatunk számot.

Ma már alig van citrom forgalomban Budapesten s ami van, azt egy korona hatvan tillerjével arusítják darabonként. Ma több csemege- és déligyümölcs-üzletben voltunk, mindenütt ezt a hallatlan árat kérték a sárga, savanyu, addig oly lenézett gyümölcsért. Az egyik kereskedő kérdésünkre elmondotta, hogy ők is roppant árat fizetnek a citromért s még így is csak nehezen jutnak hozzá. Amiről még soha sem hallottak: a nagykereskedők, akiknek még van valami portékájuk, *kiloszámra mérik a citromot.*

A helyzet ilyenformán bizony szomorú, annyival is inkább, mert a citrom egyáltalában nem luxus-cikk és például a kórházakban és egyéb egészségügyi intézetekben rendkívüli nagy szükség van rá. Tudakozódtunk, hogy mi vár az országra e fontos élelmiszer tekintetében és illetékes helyen a következő információt kaptuk:

— A citrom árusítást a Közélelmezési Hivatal a Haditermény hatáskörébe utalta. Néhány déligyümölcsnagykereskedő címére Svájból már hosszabb ideje utban volt Budapest felé nagyobb mennyiségű citrom, amelyet a Közélelmezési Hivatal rekviráltatott. Ebből a lefoglalt citromból négy vaggonnal most Budapestre érkezett, ami, szerencsére, nagymértékben enyhíteti logja a pillanatnyi hiányt. Ezta

négy vagon citromot a Haditermény osztja széjjel, még pedig úgy, hogy elsősorban az egészségügyi intézményeknek ad, másodsorban a közönségi üzem kap belőle és csak, amennyiben marad valami, ez azonban valószínűtlen: akkor kapnak citromot a kereskedők is.

Fájdalom, a négy vagon citrom már hosszú ideje utban van és amikor a mi hatóságaink a bux-i állomáson lefoglalták, már akkor jelentős része romlott volt. A főváros egyik legnagyobb déligyümölcskereskedésének a főnökét szakértői véleményadásra kérte fel a Haditermény és ez a vélemény úgy szól, hogy a citromnak ötven százaléka megfagyott vagy más okból használhatatlanná vált.

— Ez egyrészt azért nagy kár, mert így csak két vagon citrom válik használhatóvá, másrészt pedig azért, mert ilyenformán okvetlenül igen drágán kell adni. A fővárosi nagykereskedők utoljára három héttel ezelőtt adták el nagyobb mennyiségű citromot s már akkor nyolcvan korona volt száza. A most érkezett áru sem igen lehet olcsóbb egy koronánál darabonként, ami bizony fájdalmas lesz a fogyasztó közönségre nézve.

Tudósításunkat azzal az érdekes adattal végezzük, hogy a hihetetlenül drága citromnak, amely ma negyvenszer annyiba kerül, mint került a békében, rendszeres vásárlói vannak. Mindenütt, ahol kérdezősködtünk, azt hallottuk, hogy aki venni akar, babozás nélkül megfizeti a rendkívüli árat. Ami másszóval annyit jelent, hogy csak az akar venni, aki ezt az árat megfizetheti.

Taktikázás az adóivek körül

— E hét végén megjelenik a rendelet. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Rendkívül nagy feltűnést keltett az Aradi Közlöny mai számában megjelent az a cikk, amely szerint a jövedelmi adóra, a vagyonszármazási adóra és a hadinyereségadóra vonatkozó vallo-mási iver benyújtásának határidejét március harmincegyedikéről április harmincadikára elhalasztották és az erre vonatkozó kormányrendelet a hivatalos lap mai számában fog megjelenni. A közönség a legnagyobb meglepéssel fogadta a hírt, mert látta ebből, hogy a kormány körében mégis méltányolják az adózók nehéz helyzetét és belátják, hogy három-négy nap alatt lehetetlenség a komplikált adó-iver kitöltési kötelezettségének precizen eleget tenni. Hogy a vallo-mási iverket helyesen tölthesse ki a közönség, szükség van a legataposabb leltározásra és rigorozus könyvvizsgálásra, mert másképpen lehetetlenség volna a bevallásra vonatkozó rendelet intézkedéseinek pontosan megfelelni.

Konstatáljuk, hogy a hivatalos lap mai számában nem jelent meg az elhalasztási rendelet, ami némi lehangoltságot keltett az adózó polgárság körében, mert ebből arra következtettek, hogy a pénzügyminiszteriumban mégsem méltányolják a közönség jogos kívánságait. *Megnyugtathatjuk azonban az érdekelteket, hogy a jelzett rendelet néhány napon belül meg is fog jelenni.* Ezt az információt szerezte beavatott helyről fővárosi tudósítónk, ugyanez az értesítés van az egyik aradi legnagyobb gyári cégnek, amely a Gyáriparosok Országos Szövetségének főtitkárától, Fenyő Miksa dr.-tól a következő táviratot kapta:

Illetékes helyen újból kijelentettek, hogy egy napra elhalasztották az adóbevallási iver benyújtási határidejét. Az erre vonatkozó rendelet e hét végére várható.

Ez a távirat is kétségtelenül bizonyítja, hogy a kormány kifogja tolni a bejelentési határidőt, ami egészen természetes is, mert nem zudithatja maga ellen az egész ország népét. Ugy értesülünk egyébként, hogy illetékes helyen bizonyos taktikai szempontokat követnek és azért nem adták ki már eddig is az elhalasztási rendeletet. A pénzügyminiszteriumban ugyanis azt akarják, hogy a közönség minél szélesebb rétege nyujtsa be az adóvallomását és ezért csak március hónap legutolsó napjaiban akarja kibocsátani a rendeletet. A közönség mindenesetre csodálkozással fogadja azt a taktikát, amely az adózó polgárság akaratlan félrevezetését eredményezi.

Igazságok angol lapokból.

Az angol lapokból rendszerint két kiadás jelenik meg. Egyik Anglia, a másik a semleges külföld számára. Az utóbbiban sokkal több a ferdtés, mint az elsőben. Néha azonban az angol kiadások is eljutnak a külföldre. Ezekből valók az alábbi érdekességek:

Ramsay Macdonald egy népgyűlésen ezeket mondta:

— Ha a végső győzelemig akarunk harcolni, akkor meg vagyok róla győződve, hogy a háboru még tíz évig tart. Ti azt akarjátok, hogy katonáitok Berlin utcáin üssék föl sátraikat és hogy a főhadiszállás a német császári palotában legyen. De viszont azt is hirdetik, hogy ez a háboru voltaképpen háboru a háboru ellen. Mikor hazudtok tehát? Amikor az előbbi vágyatokat hangoztatjátok, vagy amikor az utóbbi jelszóval hengegtek?

A *The Medical Times* írja:

— Rettenetes, hogy a lövészárkokban mennyi embernek a lába fagy el és megy tönkre. A kórházak túl vannak tömve emberekkel, akiket a lövészárkokban szerzett lábbaj miatt hoztak oda. Az Army Medical Service működését nem igen dicserik ezek az esetek.

A *Labour Leader* írja:

— Snowden parlamenti tag irásban jelentette ki, hogy a háboru folytatásáért és meghosszabbításáért a felelőség egyedül csak az ententeszövetségesek sajtóját illeti. Nem akarjuk ezt letagadni, de megállapíthatjuk, hogy a magunk részéről nem működünk ebben közre.

A *Times* írja:

— Gyalázat, hogy sok kereskedő sajnálatát fejezi ki vevői előtt, hogy bizonyos német eredetű cikkeket a háboru miatt nem tud beszerezni. Szégyen, hogy vannak kereskedők, akik nyíltan bevallják, hogy egyes német cikkek jobbakként, mint a hasonló angol gyártaányok. Arepítő dolog, hogy még mindig vannak boltok, amelyekben német árut árulnak és azok jószágát, olcsóságát és kiválóságát magasztalják.

Egy lap a következőket panasolja:

— Mindenki tudja, hogy a keleti partok városai a háboru folyamán német támadásoktól mennyit szenvedtek. Ismételtlen fordultak a kormányhoz segélyért, de egy pennyt sem kaptak. Azt felelték nekik, hogy még a hadsereg részére sincsen elég pénzük, nemhogy a civilek részére. De elfelejtik, hogy ezek a civilek adták a katonákat.

Voclacombe kikötője előtt egy ledugaszolt palackot fogtak ki a tengerből. A palackot az egyik hadihajó legénysége dobta a vízbe s abban a következő irás volt:

— Már harmadik karácsony, hogy a harc terezen vagyunk. Ez a vízi harc tere rettenetesebb a szárazföldinél. Az isten szerelmére, emberek, vesétek már végét a háborunak. Ezt kívánja egyhanguan a sorhajó háromezer főnyi legénysége.

A hajó nevét elhallgatják, de közölték a lapokkal azt, hogy a legénységet megbüntették.

TORVÉNYKEZÉS.

Az utolsó haramia.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Az utolsó harminc évben az egész délvidék leghirhedtebb betyárja Nagy Barna (Kánya) József óbecsei haramia volt, aki három évtizeden át hét törvényszék bíróságát és egész Dél-magyarország rendőr- és esendőrhatóságát foglalkoztatta. Nagy Barna, akit éles, vércse szemei miatt Kánya néven csúfolt a köznép, Obecsen egy verakedésbe került, ahol agyonszurta egy parasztleányt. Nagy Barnát gyanúsították a gyilkossággal, bár valójág hangoztatta ártatlanságát. A bíróság azonban börtönre ítélte. Ettől kezdve lett haramia a csendes óbecsei parasztleány, akinek a csendőrök sem hagytak békét, mert folyton vigyaztak rá, hogy nem-e követ el valami újabb gaztettet.

Nagy Barna megunt a óbecsei csendőrök vexaturáját s áttette működési körét Bánátba és Torontálba. Mikor már ott is szorult a hurok, az óbecsei haramia a Szerémségbe és Horvátországba rándult, onnan pedig átment Szerbiába operálni, de balkáni körútján megfordult Boszniában és Hercegovinában is. A neve ismerette lett a délvidéki hatóságok előtt s egész esendőrkerületek hajszolták az üldözött vadat.

Nagy Barna eddig, több mint huszonöt évet ült börtönben. Legutóljára a múlt évben ítélte el öt és fél évi fogházra a szabadkai törvényszék a deresfejtű, vén zsványt, aki 1916. nyarán megszökött Vince Dániel ludasi gazdától, akihez mezőgazdasági munkára adták ki. Ujvidék közelében fogták el három hónappal ezelőtt, ahol tetten érték egy lopáson. Az ujvidéki törvényszék egy évi börtönre ítélte. A szabadkai törvényszék ma egyesítette a két ítéletet s összbüntetésképen hat évi és négy havi fogházra ítélte. A vén betyár nehezen tölti ki ezt a büntetést. Beteges már s megöli a börtöncella levegője.

A szökött katona füzletei.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Jeszenszky György bűnügyében ma folytatta a főtárgyalást a temesvári hadosztálybíróság az aradi kir. törvényszék épületében. Kihallgatták Szerb Szvetozárt, Kintzig János főispán jószágigazgatóját, aki azt vallotta, hogy a konopi erdőuradalom nem szállított fát vádlottnak, miután az 5000 korona előleget 8 napon belül nem tudta lefizetni.

A jószágigazgató után Szigeti Henrik dr. elmebeteggyásznak, a temesvári helyőrségi kórház elmebeteg osztálya orvosfőnökének kihallgatására került a sor, aki a vádlott beszámíthatóságáról mondott szakvéleményt. Jeszenszky megvizsgálása során megállapította, hogy vádlott már természetétől abnormis, homioka tulmagas, a nyakcsigolyáján a lépesőzet rendellenes, füleimpái odanöttek. Jeszenszky György degenerált és a hiányos nevelés folytán teljesen elzüllött egyén, aki kenyérkereső életpályát alapítani képtelen volt. Csillag Róbert dr. főhadnagy-hadbíró, katonai ügyész, néhány kérdést tett föl a szakértőnek vádlott beszámíthatóságára vonatkozólag.

Ugy Szigeti Henrik dr., mint Auszterweil László dr. a másik orvosszakértő, egyetértőleg megállapították, hogy a vádlott Jeszenszky György degenerált, korlátolt beszámíthatósága, de nem élnelöteleg egyén.

A főtárgyalást holnap folytatják. Az erdei gazdasági szakértők kihallgatása után a perbeszédekre kerül a sor.

§ A főszolgabíró rágalmozója. Nagyváradról jelentik: Ember Géza büntető tanácsa érdekes rágalmozási pert tárgyalt tegnap délelőtt, amelyet hivatalos felhatalmazás folytán inuitott Frankó Endre biharkeresztesi főszolgabíró Balogh Imréné biharkeresztesi asszony ellen. A vádlott asszony a múlt év július havában a komádi előjáróságán elpanaszolta, hogy hadbavonult urát gazdája, Farkas Márton birtokos elengedte a szolgálatból és a visszajáró fizetés biztosítása végett lefoglalta a férje tengeri készletét. A panaszról jelentést tettek a főszolgabírónak, aki Farkas Márton javára döntött az ügyben. Mikor a vádlott asszony erről értesült, újra elment az előjárósághoz és most a hadisegélyre előleget követelt. Mivel ezt már több ízben folyósították neki, ujabban nem teljesítették kérését. Erre az asszony dühösen azt mondta, hogy a főszolgabírónak sok pénzt adtak és ezért hozott Farkas Mártonra kedvező ítéletet. Eme inkriminált, rágalmozó kitétel miatt vonta felelősségre a tanács Balogh Imrénét és miután a tényállás beigazolódott, a bíróság rágalmozás vétsége miatt 14 napi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte az asszonyt Medvigy István dr. vádbeszéde után. A védő, Katz Lipót dr. telebbézt jelentett be az ítélet ellen.

Elfoglalt orosz állások.

Budapest, március 28. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harc tere:

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az Uz völgytől délre egy orosz magaslati állást három kilométer szélességben elfoglaltunk és azt az ellenség három erős ellentámadásával szemben megtartottuk. 150 foglyot ejtettünk, 3 géppuskát és két aknavetőt zsákmányoltunk. A Magyaros állás ellen az ellenség tegnap délután ismét hiába intézett rohamot. Az Erdős Kárpátokban sikeres előtérvállalkozásaink voltak.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Stazislaunál egy támadó csoportunk benyomult az ellenség állásába. Az oroszok megfutottak. Egyébként az olvadásos időjárás mellett csekély a harci tevékenység.

Olasz harc tere:

A Bigliától délre folyt harcban elfogott olaszok száma 15 tisztre és 500 főnyi legénységre emelkedett, a területen a tüzérségi és aknavető tüz igen élénk.

Délkeleti hadszintér:

Az albán harc vonalon erősebb ágyuharc. Hőfő altábornagy, a vezérkari főnök helyettese (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az „ARADI KÖZLÖNY“

már a kora reggeli órákban elapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytösdében —
Egyes szám ára 12 fillér.

Társadalmi forrongás egy karika drót körül.

— A halmi járásbíró a törvényszék előtt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az elsőkélyesedett kisvárosi élet tipikusan hűséges fotografiája volt az a főtárgyalás, amely tegnap folyt le a szatmári kir. törvényszék büntető tanácsa előtt.

Pásztor János járásbírói díjnak volt az egyik vádlott és Züszmann Mór koresmáros a másik.

Kabinetkép a halmi társasleltől, ahogy a járásbírói tisztviselő és a zsidó koresmáros egymás mellé kerülnek a vádlottak padján. A vád: okirathamisítás vétsége és hamis vád büntette. A sértett: Kőmives Gábor járásbírói telekkönyvvezető.

A bűncselekmény történeti része a következő:

Pásztor János és Kőmives Gábor, mindketten derék, kifogástalan tisztviselői a halmi kir. járásbírósnak, egyszer a hivatalban szeszszólalkoztak valamin. Attól kezdve haragban voltak, nem is köszöntötték egymást.

Egyszer Neumann Jakab bádogos, a bíróság épületén a villámhárító drótját cserélte ki. A karika drót, lehetett egy kilogramm, lent hevert a bíróság épületében és Pásztor János hivatalának emeleti ablakából látni vélte, hogy Kőmives Gábor a zsebkésével elnyiszálta a drótot és magával vitte hivatalos szobájába.

Holmiban nem szokás az ilyesmit titokban tartani, nem telt belé öt perc és egyik bírósági jegyző — mint ő vallotta — kacagva, tréfásan mondta be Kőmivesnek, hogy mit beszél az a Pásztor.

Ugyancsak rövid határidőn belül megjelent Kőmivesnél egyik kollégája:

— Add ide csak egy perere a bicskádát, Gábor!

Gábor odaadta, a kolléga megvizsgálta és nem talált rajta olyan karcot, amely azt bizonyítaná, hogy vele drótot vágta. Közben terjedt a hír, a tréfás hír, szerte-széjjel beszéltek a városban, névtelen leveleket írogattak róla, a telekkönyv ablakába egy tekeres drótot akasztottak jelvényül, egyik vice kergette a másikat, egy bizottság megvizsgálta, — persze Kőmives távollétében — az ő hivatalos helyiségét, nem találták ott a drótot, a másik bizottság ellenben, amelyet Szegedy József hivatalosolga vezetett, a szekrény alatt látta a drótot.

Egyszer aztán Kőmives Gábor telekkönyvvezető a vendéglőben együtt borozgatott Stelcer Viktor járásbíróval.

— Pásztor a bíróság restje, mondta beszélgetés közben Kőmives a járásbírónak.

Nana, felelte a járásbíró, ne nagyon beszélj, mert Pásztor meg azt beszél rólad, hogy te loptad el a Neumann drótját.

— Mivel azonban Stelcer bíró urnak — mondotta a főtárgyaláson Kőmives egy kicsit restelkedve — az a szokása, hogy mire kihallgatják, el szokta felelni, hogy mit mondott, megkértem, hogy ezt a kijelentését adja nekem írásba. Meg is tette. Itt is van az írás. És azzal átnyújtotta a Stelcer írásos kijelentését Némethy József dr. főtárgyalási elnöknek.

További borozgatás közben aztán megállapodtak abban, hogy Kőmives feljeleníti Pásztor rágalmazás miatt.

A rágalmazási tárgyaláson azonban a halmi járásbíró előtt a felek annak hangoztatásával — jegyzőkönyvbe is vették — hogy egyik sem akar a másik elől megfutamodni, a bíróság belbékéje érdekében kibé-kültek.

Ekközben azonban beérkezett a szatmári kir. ügyészséghez egy Neumann Jakab bádogos által aláírt feljelentés, amelyben Neumann lopással vádolja Kőmivest.

Ennek is megtartották a tárgyalását a halmi járásbírósnak, de a bűncselekmény elkövetése nem nyert beigazolást, az ügyészi megbízott elejtette a vádat.

Ugyanczen a tárgyaláson azonban a sértettként beidéztet Neumann kijelentette, hogy ő a feljelentést be nem adta és bár azt hozzá Züszmann, a koresmáros több ízben elvitte késszen aláírás végett és bár a bíróság tisztviselői közül is többen zaklatták, hogy írja alá, —

Igy indult meg azután az eljárás hamis vád büntette és közokirathamisítás büntette miatt előbb Züszmann Mór koresmáros ellen, majd amikor ez azt vallotta, hogy neki a feljelentést megfogalmazva Pásztor János adta át s ő csak lemásolta, ez utóbbi ellen is.

A főtárgyaláson Némethy József dr. elnök, a tanács tagjai Rozgonyi Viktor dr. és Jeney Sándor voltak.

A vádat Dombó Zoltán dr. kir. ügyész képviselte, Züszmann Keresztzegy Lajos dr., Pásztor Braun Mór dr. halmi ügyvéd védte.

Pásztor János beismeri, hogy a feljelentés fogalmazványát ő írta, de nem Kőmivesel szemben táplált haragból. Neki azt diktálták.

Elnök: Ki diktálta?
Pásztor: Nem csinállok én magamnak bajt, ha megmondom?

Elnök: Ön vádlott, joga van védekezni, abból baja nem származhatik.

Pásztor: Stelcer Viktor járásbíró ur diktálta.

Züszmann elmondta, hogy őt többen un-szolták arra, köztük Stelcer járásbíró is, hogy másolja le a Pásztor által átadott fogalmazványt, amelyben utólag Stelcer bíró javításokat is csinált. Neki üzleti érdeke volt ezt megtenni, mert az urak járnak az ő koresmájába.

Stelcer bíró tagadja, hogy a feljelentést ő diktálta volna, vagy hogy abban javításokat csinált volna.

Szembesítik a vádlottakkal.
Pásztor a szemébe mondja, hogy dátum szerint pontosan mikor, a bíróság melyik szobájában, melyik asztalnál diktálta.

A koresmáros szintén szemébe mondja a járásbírónak, hogy az utólagos beszúrásokat az ő koresmájában csinálta.

Ugyanezt igazolja egy bírósági díjnak is. Am a járásbíró megmaradt amellet, hogy ő nem avatkozott a dologba.

Erdekes és megint csak a kisvárosi, de különösen a halmi járásbírósnak viszonyokra jellemző, hogy a bíróság a főtárgyaláson azt próbálta kideríteni, hogy mi oka lehetett a járásbírónak az egész ügybe, a kezelő személyzet pletykáiba beavatkozni és mi oka lehetett előbb Kőmivesrel rágalmazási pört indítani Pásztor ellen, majd utóbb Pásztor ravenni arra, hogy Kőmives ellen a feljelentést leírja és a koresmárost presszionálni annak lemásolására.

Erre a kérdésre azonban nem derült világosság, mert kiderült, hogy Stelcer járásbíró és Kőmives telekkönyvvezető igen jó baráti viszonyban élnek egymással.

Neumann bádogos a főtárgyaláson is megesküdött arra, hogy ő a feljelentést alá nem írta, be nem adta, annak aláírására, beadására senkinek felhatalmazást nem adott.

Dr. Hantz Jenő és Figus Albert irásszakértők megállapították, hogy a feljelentés aláírása nem Neumanntól ered.

Dr. Dombó Zoltán kir. ügyész szép beszédben világítja meg a kisvárosi életnek ezt a torzképét, alaposan kifejti a bűncselekmény jogi részét.

Mivel Neumann esküt tett, hogy ő a feljelentést alá nem írta s az aláírással senkit meg nem bízott, kétségtelen, hogy az ő nevével a vádlottak írták alá. Kéri megbüntetésüket,

A védők különösen azzal foglalkoznak, hogy a kérendbeli bűncselekmény nem állhat meg, mert a közokirathamisítás csak eszközcselekménye a hamis vádnak, amely utóbbi amazt feleleli, minthogy a feljelentés aláírása nél ül az nem lett volna beadható és a hamis vád nem jött volna létre. A hamis vádat pedig nem látják beigazoltnak, mert Pásztor nem járt el rosszhiszeműen és bár mindkét védő kijelentette, hogy Kőmives Gábor korrektségéhez semmi kétség sem fér, de amikor Pásztor látni vélte, hogy elvágta a drótot, a feljelentés megtételénél jóhiszeműen járt el.

Kőmives Gábor kijelenti, hogy ő kibé-kült Pásztorral, nem kívánja a vádlottak megbüntetését.

A bíróság rövid tanácskozás után Pásztor és Züszmann a hamis vád büntette és annak következményei alól felmentette, de bűnösnek mondta ki mindkettőjüket. a btkv. 400. §. 1. pontjába ütköző közokirathamisítás vétségében és ezért őket a 92. §. alkalmazásával 100—100 korona pénzbüntetésre ítélte, egyben elrendelte, hogy az iratok a Stelcer Viktor járásbíró ellen tenntorogni látszó hamis vádnak gyanuja miatt az eljárás megindítása végett a szatmári kir. ügyészséghez áttetessenek.

A kir. ügyész, valamint Pásztor és védője fellebbeztek, Züszmann és védője megnyugodtak.

A franciák és angolok véres veszteségei.

— Sikereink az orosz fronton. —

Berlin, március 28. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

A hadsereg nagyobb részénél nyugalonban telt el a nap. A Somme és az Oise mindkét oldalán elterülő vidéken csak kisebb harci tevékenységre került a sor. Hogy csapataink mily sikeresen oldják meg ott feladatukat, az abból is kitűnik, hogy a Lognicourt és Morchies közli március 26-iki harc színhelyén mintegy ezer halott angolt számláltunk meg. A franciák tegnap az Oise nyugati partján le Ferrénél egy előretörésük meghiúsulása alkalmával véres veszteségeket szenvedtek. A Champagnében Riponttól délre néhány francia árkot elfoglaltunk. Itt, valamint St.-Souplet-től délre történt vállalkozásaink alkalmával és Tahurenél háromszáz franciát elfogtunk, több géppuskát és aknavetőt zsákmányoltunk. Reims-től északra és az Argonneokban állásunkba benyomult ellenséges felderítő osztagokat ellentámadásunkkal elűztünk.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A tenger és a Kárpátok közt megkezdődött a tavaszi olvadás, a mi a nagyobb harci tevékenységet kizárja. A Szecara melletti harcokból származó zsákmány 20 aknavetőre és 11 géppuskára növekedett.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az Erdős-Kárpátokban a Cimán északkeleti lejtőjén történt portvázás alkalmával támadó csoportjaink benyomultak az oroszok állásába, több fedezéket felrobbantottak és néhány fogollyal és zsákmánnyal tértek vissza. A Magyaroson az oroszok támadása meghiúsult, az Uz-völgytől délre csapataink egy erősen elsáncolt hegygerincet rohammal elfoglaltak és azt többszöri ellentámadással szemben megtartották, 150 fogoly, néhány géppuska és aknavető maradt kezünkön.

Mackensen vezértábornagy hadsereportjánál és a Macedon arcvonalon előtéri harcok és időnkint megélénkülő tűzérési tevékenység — Lunden-dorf, első főszállásmester. (Miniszter-cabinetig sajtóosztálya.)

Berzeviczy Albert a Nemzeti Kaszinó igazgatója.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Néhány héttel ezelőtt az Aradi Közlöny jelentette, hogy Berzeviczy Albert dr. lemondott a Nemzeti Kaszinó igazgatósági tagságáról, amelyre alig néhány nappal ezelőtt választották meg. A nagy feltűnést keltő demisszióknak az volt az oka, hogy a Kaszinó választmánya nem vette fel az egyesület tagjainak sorába azt a két urat, akiket Berzeviczy ajánlott. A választmány ezt a határozatot azzal indokolta meg, hogy csakis olyanokat vesz fel a Kaszinó tagjai sorába, akiknek társadalmi szereplését jól ismerik. Berzeviczy mindjárt a határozat meghozatala után beadta lemondását, amit a Nemzeti Kaszinó tagjainak nagy része sajnálattal vett tudomásul.

Mint fővárosi tudósítók telefonálják, ma a Kaszinó rendkívüli közgyűlést tartott, hogy Berzeviczy lemondásával megüresedett igazgatósági taghelyet választás útján betöltsék. A közgyűlésen a tagok nagy száma Berzeviczy Albert újból való megválasztása mellett foglalt állást és összesen 178 szavazatot adtak le, melyből Berzeviczy Albert 101 szavazatot és Inkey József 78 szavazatot kapott. Így tehát Berzeviczy Albert dr.-t választották meg újból igazgatónak.

Buzás József tanítványa.

— Egy tengerészkapitány elül-
lött fia.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapestről telefonálják tudósítók: Ma délután egy G. E. nevű 15 éves fiú fényes nappal rablómerényletet követett el a Ferdinánd bolgár cár uton (volt Múzeum-köruton.) A fiú, aki előkelő családból származik, atyja tengerészkapitány, nem tanult, ezért szülői kivették az iskolából és borbélyinasnak adták. Itt azonban hamar kitörték rossz hajlamai, meglopota a mesterét és tanulóársait. A lopott pénzen katonai felszereléseket vásárolt és azokat drágább áron adta el, szóval árdragító üzleteket kötött.

Ma délután azonban pénz nélküli maradt. Éhesen bolyongott az utcákon, amikor a földön megpillantott egy jókora vasdarabot és ez adta meg neki az ötletet elvetemült tervéhez. A vasdarabot a kezében szorongatva érkezett Berger József ékszerészüzlete elé, látta, hogy a tulajdonos egyedül van, tehát benyitott. Ézüst órárt kért, majd amikor az ékszerész háttal fordult feléje, fejbe sújtotta. Az öregedő ember megtántorodott, de még volt annyi ereje, hogy megfogja a fiút. Rémes dulakodás keletkezett közöttük, a fiú már másodszer akart ütni, amikor váratlanul belépett egy katona, aki lefogta.

A tőkapitányságon Buzás József tanítványa bevallotta, hogy nem volt pénze és ezért előre megfontolt szándékkal követte el tettét. Letartóztatták.

Politikusok a királynál. Budapestről telefonálják tudósítók: Politikai körökben ellenőrizhetően hírek keringenek arról, hogy legközelebb a következők fognak a királyhoz kihallgatásra menni: Láng Lajos báró, Pap Géza báró, Lukács László, Zsuzsáky Mihály, Vojnits István báró munkapártiak és Bathiány Tivadar gróf, Eszterházy Mór gróf, Rakovszky István, Tóth János ellenzékiek. Továbbá Serényi Béla gróf pártokivüli, valamint Wekerle Sándor és Návay Lajos.

H I R E K.

Kétszer megszökött szélhámos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagylakra pályázott segédjegyzőnek Herteli Imre Mihály, aki mint snájdüg zászlós jelentkezett Nagylakon, hogy elfoglalja hivatalát. Mielőtt ezt megtehetné volna azonban, a nagylaki csendőrök letartóztatták, mert a komárommegyei Perbete község jegyzője táviratban értesítette őt, hogy Herteli, aki ott segédjegyző volt, több rendbeli sikkasztás és csalás elkövetése után megszökött.

Nagylak község jegyzőjének intervenciójára a csendőrök megelégedtek azzal, hogy a szállodában hagyták őt alatta a szélhámost, amíg sikerül magát tisztáznia a vád alól. Ez annyiban sikerült neki, hogy a szálloda ablakán, a kapu előtt őrtálló csendőr kijátszásával megugrott. Mikor szökését észrevették és üldözni kezdtek, már Pécskánál volt, az Arad felé robogó vonaton. Itt észrevette, hogy a nyomában vannak s felhasználva az alkalmat, hogy Arad felől épp akkor robog a Szeged felé tartó vonat, átszállt s utazott Szeged felé. Makónál újból észrevette, hogy a nyomában vannak, nyugodtan kiszállt s bement a városba.

Másnap reggel egy rendőr a telefonon kapott személyleírás alapján a piacon fölismerte és elfogta. A makói rendőrség az elfogott szélhámost átadta az ügyében eljáró csendőrörsnek. A veszedelmes embert, akitől időközben kiderült, hogy nem zászlós, sőt soha katona sem volt és hogy Budapesten is tömérdek szélhámost követett el és ezrekre rugó összeget csalt össze, most már megvasalva vitték előbb Nagylakra, majd az ügyesség utasítására Komáromba.

Most azután az a meglepő értesítés érkezett a makói rendőrséghez, hogy Herteli Veszprém város alatti kiugrott a vonatból és nyomtalanul eltűnt az öt üldöző csendőrök szeme elől. Most újból nyomozzák.

A miniszterelnök betegsége. Budapestről jelenti tudósítók: Tisza István gróf miniszterelnök influenzában betegedett meg és orvosi tanácsára ágyban kénytelen maradni. Barátai és politikai hívei nagy számban keresték föl a mai napon. Előreláthatólag a holnapi és legközelebbi parlamenti üléseken a miniszterelnök nem jelenhetik meg.

Budapestről telefonálják tudósítók: Tisza István gróf miniszterelnök állapotáról az esti órákban a következőket jelentik; A láz esőkent, javulás állot be.

Kitüntetések. A király különleges alkalmazásban teljesített különösen kötelességű szolgálataik és egy árvíz veszedelem alkalmával négy személy megmentésénél tanúsított öntel-áldozó közreműködésük elismerésül Csiki István, Lazi Mihály, Málvo Mihály és Vichnyanski András népfelkelőknek, a 2. népfelkelő parancsnokság nyilvántartásába az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

Spanyol munkászavargások. Madridból jelentik: Spanyolország nagy városaiban a drágaság miatt munkászavargások törték ki. A munkások általános sztrájkjal fenyegetőznek. A kormány erre az alkotmánybiztosítók fölüggesztésével akar felelni.

Névváltoztatás. Kiskoru Markovics Endre aradi illetőségű ugyaníttani lakos családi nevének „Mátrai” névre kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

Új képviselő. Nagyszébenből jelentik: Gratz Gusztáv lemondásával megüresedett ujevgyházi választókerületben ma tartották meg a választást, melyen Albrich Hermant választották meg 35 szavazat többséggel Ipsen Frigyes medgyesi ügyvéddel szemben.

Eltávolított szegényosztály. Varsóból jelentik: Varsó egyik főterén felállított emlékoszlopot, a melyet első Miklós cár az 1830-iki forradalom leveretésére emelt, az új lengyel kormány lebontatta. Az emlékműn egy hatalmas obeliszkből állott, melyeknek talapzatán négy oroszlán volt és az obeliszken nyolc tábornok neve volt megörökítve, akik a forradalom leverői voltak.

A tordai gázrobbanás áldozatainak temetése. Tordáról jelentik: A robbanás 13 halottját ma temették el nagy részvét mellett. A virágokból egész sátorok voltak, az üzletek a temetés alatt zárva maradtak. Gyűjtést indítottak a szegényebb halottak hátrahagyottainak fölsegélyezésére.

Értesítés a záróra szigorán. Fővárosi tudósítók úgy értesül, hogy április 16-án, amikor tudvalevőleg a nyári időszámítás lép életbe, a kormány ismét vissza fog térni egyúttal a régi, egy órai zárórához is. Tehát április 15-én este 11 órakor 12 órára fogják előreugratni az óramutatót, 16-ától fogva pedig egy óráig lesznek nyitva a vendéglők és kávéházak. Ugyanekkor természetesen a mozik és színházak, kabarék és egyéb mulatóhelyek 11 órára való záróra-rendeletét is föl fogják függesztetni.

Tilos a francia import. Gentből jelentik: A francia minisztertanács szombati ülésén a külföldi termények behozatalát eltiltotta. Ezentúl csak az államnak lesz joga importálni.

Cukor árusítás. A város közlelmézési hivatalához két vagon cukor érkezett, amelyet pénteken osztanak ki a kereskedőknek. A közönség szombattól kezdve ebből a mennyiségből visszamenőleg 4 heti cukrát fogja megkapni. — A tejujletet április elsején áthelyezik a Weitzer János-utcából a cukorkozpontba. A közönség tej-jegyei hétfőtől fogva egészen a 300. számig lesznek érvényesek.

Előadás. A középsztyárvól tart vasárnap délután fél öt órakor a város háza dísztermében szabad előadást az „Összetartás” szabadkőműves páholy rendezésében Pilszi Lajos fővárosi híriapíró. Az előadásban belépő díj nincs.

Aradi fiú bécsi doktor. Petrán Coriolán János egy éves huszárönkéntest, a bécsi Művészettörténeti Intézet tagját március 12-én Bécsben a filozófia doktorává avatták. Az ünnepélyes felavatás 10 semester tanulmány után történt. A doktori értekezlet: „A művészettörténet problémái” címen jelent meg.

Az Aradról hadbavonult nyomdászok nejei, illetve szülei ezúton hívatnak fel, hogy a húsvéti segély telvétele végett április hó 1-én, vasárnap délután 2-4 óra között a Munkás Otthonban (töldsint, jobbra) jelentkezzenek.

Kúp Gynia és Társa os. kir. udvari szállítók Szeged. Délmagyarország legnagyobb női divat áruháza, mely páratlan hírnevét annak köszönheti, hogy a legválasztékosabb igényeket is kielégítő meglepő divatházában úgy a legújabb modellek, mint az áruk sokasága költség kimelésben és izlésben megérdemli a vasuti közlekedés által való hozzájutást a n. é. közönség tudomására hozza, hogy az összes női divat újdonságok, kész női köpenyek, impregnált selyem köpenyek, kész női koztümök, selyem és lengerie toillettek, köpenyruhák,

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

(Nem írja alá a londoni egyezményt az új orosz kormány. — Forradalom híre Olaszországban.)

Bécs. Egy itteni estilap állítólag jó forrásból szerzett értesülés szerint, melyet semleges forrásból kapott, az új orosz kormány vonakodik a külön békére vonatkozó londoni szerződést aláírni, miután a munkásképviselek ez ellen a legerélyesebben állást foglaltak. Hír szerint a kormánynak több tagja is ugyanezen az állásponton van. Egy másik hír azt mondja, hogy az ideiglenes kormány csatlakozását a londoni szerződéshez attól teszi függővé, hogy milyen további segítséget helyeznek az entente államok kiállításba.

Lugano. Múlt héten a legutóbbi napokban az éjszakai harcok háború ellenes zavargások voltak, melyek fenyegető jellegűek voltak, Maritima erőrománlapot hirdettek ki.

Basel. Tegnap az egész Svájcban az a hír terjedt el, hogy Olaszországban kitört a forradalom.

Pétervár. A Reuter ügynökség jelenti Pétervárról: A pétervári ezrelekből külön hadsereget alakítanak, amely állandóan Péterváron fog maradni. A mars mezőn, ahol a forradalom áldozatait eltemették, emlékoszlopot állítottak. Nikolajevics, aki jelenleg a főhadiszálláson van, Livóniába fog utazni. A pétervári helyőrség a keleti tengeri flotta tisztjeinek és legénységének határozati javaslatot adott az, hogy testvéri egyetértést teremtsenek. A délnyugati fronton Brusilow személyesen eskette föl az új kormányra a csapatokat. A katonák ezután vállukon vitték vissza a fővezért szék-

helyére, ahol vörös pajzsokból ez volt kirakva: „Iljien Brusilow, Oroszország hőse!” A front mögött legyőztük az uralkodó családot, a fronton az ellenséget fogjuk legyőzni. Amióta Gueskow figyelmeztetett egy fenyegető német előretörés lehetőségére a tisztek önként jelentkeztek a Riga-dünaburgi szakaszra.

Stockholm. Az utóbbi időben szaporodnak azok a jelek, amelyek azt mutatják, hogy Oroszországban a zavar még egyre nő. A munkások és a kormány között a tárgyalások igen heves lefolyásúak. Több gyárban csak nagyon nehezen lehetett a munka felvételére rábírnai a munkásokat. A munkások olyan feltételeket támasztottak, amelyekkel a kormány nem hagyhatott szó nélkül jóvá. Sok körülmény arra vall, hogy új nyugtalanságok várhatók. A munkások kérésztől vittek, hogy legyereket hordhassanak maguknál. A katonák többsége híven kitart az új kormány mellett. A katonák többséget riktanak a katonák és munkások tanácsában. Egy Oroszországból érkezett utas arról tesz jelentést, hogy élelmiszer Péterváron nagyon kevés van és csak hosszabb idő múlva lesz lehető, hogy a vasutakat annyira rendbe hozzák, hogy élelmiszerekkel elláthassák a fővárost.

Athén. Görögország összes villamos műveiben a munkások sztrájkba léptek. Pireusban szintén beszüntették a villamos üzemeket. A villamos üzemmel dolgozó lapok nem jelentek meg.

Stockholm. Alexejev tábornok elrendelte, hogy az összes ezredeknek és más nagyobb csapatkötelekek legénységéből bizottságot állítsanak össze, amelyek a belső legyelemi természetű egyenetlenségek dolgában békítő tanácsként fognak szerepelni.

Bern. A lyoni lapoknak jelentik Pétervárról: A munkások és a katonák vegyes bizottsága elhatározta, hogy külön bizottságot küldenek ki az ideiglenes kormánnyal való szorosabb érintkezés céljából.

blousok, pongyolák, juponok, fűzők, fűzővédők, női modell kalapok a legújabb divat kreációi raktárra érkeztek. Szörme szücsárúk — saját szücsműhely, hol alakítások is elvállaltanak — perzsia, sealskin köpenyek, vállallérok, karmanlyuk minden nemes szörme fajtából állandóan dus raktárral rendelkezik. Mérték osztályában menyasszonyi kelengyék, utcai, alkalmi, visit toltettek eredeti modellek után mérték szerint készülnek. Modell termékekben állandó kiállítás. 2042

— Legujabb divatlapok kaphatók „Minerva” könyvkereskedésben. 1819

— Önkorosmagoló és papírzacsok készítő gépek. 901

MŰZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Földhaszonbérleti szerződések meghosszabbítása.

— Az Aradi Közlöny tanosítójától. —

A m. kir. miniszterium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §. Mezőgazdaságilag mivel ingatlanokra vonatkozó haszonbérleti szerződések, amelyeknek szerződésileg megállapított, vagy a 2.017—1918. M. E. számú rendelettel (l. a Budapesti Közlönynek 1916. évi június hó 22. napján megjelent 142. számában) meghosszabbított időtartama 1917. évi március hó 31. napja után 1918. évi március hó 31. napjáig bezárólag jár le, amennyiben a felek másként nem állapodtak meg, vagy a jelen rendeletből más nem következik, a lejáratától számított egy év tartamára a jelen rendelet erejénél fogva meghosszabbítottatnak.

Ha az 1916. évi június hó 22. napjától 1917. évi március hó 31. napjáig bezárólag terjedő időben lejárt haszonbérleti szerződés időtartamára nézve a felek a 2.017—1916.

M. E. számú rendelet 1. §-a alapján másként állapodtak meg, nevezetesen, ha a szerződést az idézett rendelet 1. §-ában megállapított egy évnél hosszabb, vagy rövidebb időre hosszabbították meg, vagy a szerződésnek az idézett rendelettel megszabott egy évi meghosszabbításán túl terjedő további meghosszabbítását kizárták, az ilyen haszonbérleti szerződések időtartamára nézve a felek említett megállapodása marad irányadó és az ilyen szerződések időtartama a jelen rendelet erejénél fogva akkor sem hosszabbítottat meg, ha a felek említett megállapodásában meghatározott időtartam a jelen rendelet első bekezdésében megszabott határidőben jár le.

A jelen rendelet nem terjed ki a két évnél nem hosszabb időre kötött haszonbérleti szerződésekre, kivéve ha a szerződés valamely két évnél hosszabb időre kötött korábbi szerződésnek meghosszabbítása.

2. §. Bármelyik fél a haszonbérleti szerződés meghosszabbításának mellőzését kérheti, ha az ingatlan gazdasági hasznosítása a haszonbérleti viszony fenntartása nélkül is biztosítva van, vagy ha a fennálló körülményeknél fogva, különösen a gazdasági felszerelésnek a jelen rendelet életbelépte előtt egészen vagy túlnyomó részben történt elidegenítése miatt, vagy a jelen rendelet életbelépte előtt tett egyéb intézkedések következtében a haszonbérleti viszony fenntartása a kérelmező félre nézve lehetetlen lenne, vagy öt vagyoni romlásnak tenné ki.

3. §. A 2. §-ban említett kérelem felől a 4. §. értelmében alakítandó bizottság határoz.

A kérelmet az ingatlan fekvése szerint illetékes kir. törvényszék elnökénél kell előterjeszteni, még pedig az 1917. évben lejárt szerződésekre nézve legkésőbb 1917. évi június hó 30. napjáig bezárólag, de mindenestre a lejárat előtt, az 1917. év eltelté után lejárt szerződésekre nézve pedig legkésőbb három hónappal a lejárat előtt.

4. §. A bizottság az elnöknél kívül két

tagból áll. Elnöke a kir. törvényszék elnöke, vagy általa kijelölt bírása. Egyik tagját a haszonbérbeadó, másik tagját a haszonbérlet választja.

A kir. törvényszék elnöke a hozzá kellő időben beérkezett kérelem alapján határidő kitűzésével a bizottság tagjainak megnevezésére vagy a haszonbérbeadót, mint a haszonbérlet felhívja s ha valamelyikük a felhívásnak a kitűzött határidő miatt meg nem felel, vagy ha a felek által választott tagok valamelyike a tagságot el nem fogadja, az ekként be nem töltött bizottsági tagságra a kir. törvényszék elnöke bárkit kinevezhet.

A bizottság a kérelmezőt és a másik szerződő felet a kérelem tárgyalására meghívja és az ügyet a szolgáltatott adatok és bizonyítékok figyelembe vételével — mindkét fél távollétében is — letárgyalja és megállapítja, hogy forog-e fenn oly ok, amely a 2. §. szerint a haszonbérleti szerződés meghosszabbításának mellőzésére alapul szolgálhat s ennek alapján végérvényesen határoz a haszonbérlet szerződés meghosszabbításának mellőzése vagy fenntartása felől.

A bizottság szótöbbséggel határoz, határozatát rövid indokolással írásba foglalja, és a feleknek kiadja. A bizottság határozata ellen jogorvoslatnak helye nincs. A határozat mindkét félre kötelező és az azzal eldöntött kérdés perben sem lehet vita tárgya.

A bizottság elnöke a kir. törvényszék székhelyén kívül teljesített eljárás esetében a reá nézve irányadó szabályok szerint napidíjat és utiköltséget számíthat fel. A bizottság tagjait készletadásuk megériítésén felül mérskelt díjjel illeti.

A felmerült eljárási költség mennyisége és viselése felől a bizottság elnöke végzéssel határoz. A költség, ha a bizottság a kérelmezőnek helyt nem ad, a kérelmező felet, ellenkező esetben a másik felet terheli. A költség kérdésében hozott határozat ellen egyfokú fellebbezésnek van helye a kir. ítélőtáblához.

Egyébként a bizottság vagy a kir. törvényszék elnökének határozatai és intézkedései jogorvoslattal meg nem támadhatók. 5. §. Az e rendelet alapján meghosszabbított haszonbérleti idő alatt a haszonbérlet az ingatlan a rendes gazda gondosságával való megműveléséért, valamint egyéb szerződéses kötelezettségeiért ugyanazon teljességgel tartozik, mint a haszonbérleti időtartam utolsó évében.

Különösen köteles tehát a haszonbérlet a haszonbérlet összegét ezen időtartamra is megfizetni s annak erejéig a haszonbérbeadót ugyanazon törvényes zálogjog illeti, mint az eredeti haszonbérleti szerződés alapján megillette. 6. §. A haszonbérbeadóval szemben a haszonbérlet a haszonbérleti szerződésből eredő jogok a meghosszabbítás ideje alatt is megilletik. 7. §. Az a körülmény, hogy a haszonbérlet pénzben, terményben, vagy egyéb szolgáltatásban volt kikötve, a jelen rendelet alkalmazása szempontjából különbséget nem tesz. 8. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlávonországra nem terjed ki. Tisza István gróf s. k., m. kir. miniszterelnök.

— A legelő elkerítése. A városi legelőre hajtott marhák a nagyerdő alatt eiterülő öntöző területek műveibe, — miután azok bekerítetlenek, — behatolnak és károkat okoznak benne. A városi mérnöki hivatal előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a legelőre vezetett út felé eső részt bekerítsék. A mérnöki hivatal költségvetést is készített, mely szerint a bekerítés 6000 koronába kerülne, amit a városi tanács sokallott. Ezért Lócs Rezső helyettes polgármester, gazdasági tanácsnok elnökletével egy bizottság szállott ma ki az öntöző telepekre. A bizottság tagjai Grein Nándor főkapitány, Nachnébel dón főmérnök, Herting Gyula h. főmérnök, a kizárás célja annak megállapítása volt, hogy lehet-e valami más, kevésbé költséges módon eszközölni a bekerítést. A bizottság a helyszíni szemle alapján a terület egy részének bekerítése iránt fog csak előterjesztést tenni a tanácsnak, ami lényeges megfontolást jelent.

MŰZGOKÉP SZÍNHÁZ

* Bűnügyi dráma az Apollóban (Az orgyilkos premierje.) Szívesen látott filmet mutatott be ma az Apolló-színház zsutoit nézőtér előtt. Az egyik legkiválóbb dán filmgyár márkájával került vetítésre. Az orgyilkos című grandiozus bűnügyi dráma, amelynek érdekfeszítő eseménye és művészi kiállítás egy-

FOG- tőmések, aranyból, platína, szony és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hídak, egész fogsorok szápadlás nélküli aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- hőkvek eltávolítása, toka lehorlása és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipsce, Brüssel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogpedagógusoknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtőm a mai kor legkiválóbb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújtok, hogy még a legkiválóbb esetekben is a legteljesebb mértékben megtehetőek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárati Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

aránt emeli a kép szintjét. A bűnügyi dráma mesészövege a következő: Carro Hugó grófot, egy külön, szivtelen embert, meggyilkolva találják szobájában. A gyánu két emberre esik: Hilbert unokaöccsére, aki nyakig uszik adósságban, s türelmetlenül várta a gróf halálát, hogy mint örökös nagy vagyonhoz juthasson. Gyánuba kerül azonban Niemann, a gróf titkárja is, aki halálosan szerelmes a gróf leányába, de ennek apja hallani sem akart a nem egyenrangú házasságról. Mindenkinek elvesszének hiszi a titkár és mindenki meg van róla győződve, hogy egyedül ő lehetett a tettes. De a gróf leánya a szerelmesek rajongó hitével bizonyos abban, hogy kedvese ártatlan és erős akaratúval felderíti az alaptomos bűntényt, kikutatja az orgyilkost. A szenzációs bűnügyi dráma a kiváló mellékkepekkel együtt esütörtökön megy utoljára.

A vágy dala. (Svenska sláger az Urániában.) Egy nagyszerű drámát mutatott be tegnap a színház, mely teljesen megnyerte a közönség tetszését. Minden, ami az emberi érzések és vágyak körül forog s ami az emberi szívnek kedves és rokonszenves, megtalálható ebben a képen. A filmtechnika is megérezte ezt a hatást s ezért, ahol csak lehet, az érzések világából meríti tárgyát és rendszerint sikerül is az emberek lelkét megnyerni és meghódítani. A színház mai képe is ezen a tudáson és hatáson alapszik és ha elgondoljuk azt, hogy a Nordisk társaság egyik legelőkelőbb gyára készítette a filmet: tudhatjuk, hogy kiállítás és rendezés tekintetében is elsőrangú munkával lesz dolgunk. A szünetelés által beállott zavarok folytán van a színház abban a

helyzetben, hogy ezt a képet is a budapesti bemutatót megelőzőleg hozza közönségének és ilyen elsőrangú műsorral hidalja át azt az űrt, amely a legközelebbi szenzációig mutatkozik. — **Menna Vanna**, mely klasszikus szépségével meghódította a művelt országok színpadát, festői szépségű filmben kerül legközelebb bemutatásra az Urániában.

SZERKESZTOI UZENETEK.

M. M. Arad. Kérdéseire a következőket válaszoltuk: 1. Az új házi urnák nincs joga a lakást eladni. 2. A lakást csak az esetben jogosult feladni, ha ő akar beköltözni. A bíróság azonban mindenesetre azt mérlegeli, vajjon okvetlenül szükséges volt-e az új házigazdának előbbeni lakásáról elköltözni és ujonnan vásárolt házába települni.

NEVZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. március 29-én, csütörtökön:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Csárdás királyné.

Operett.

Kezdete 7 órakor.

A szerkesztést felel:

Rudnyánszky Endre távollétében

Stauber József.

Vegyes tűzifa

waggonként, azonnali szállításra kapható

Körösvölgyi

1538

Pálinka-aktárban.

Arad, Andrásy-tér 5. Telefon 65.

Földbirtokosoknak

36 évre 4 1/2% kamat 99 arfolyam,
50 évre 5% kamat 1% törlesztés teljes árfolyam,
63 évre 4% kamat 0.85% törlesztés 94 1/2 arfolyam mellett, további

aradi és békescsabai házakra
50 évre 5 1/2% kamat, 1/2% törlesztés 98 arfolyam mellett törlesztési kölcsönöket folyósított és birtokparcellázásokat elvállalja és gyorsan keresztul vezet a

Budapesti Kölcshözvetítő és Parcellázó Reszvénytársaság
Budapest, VIII., Kenyermező-u. 6.
Aradi megbízottunk: Bonyhádi József ur. Kapa-u 47. d. u. 2-4-ig.

IRÓGÉPEK,

számoló-, sokszorosító- és diktáló gépek, valamint ezekhez minden kelléknek:

(szalag, carbonpapír, sokszorosító-viasz lap és festék, sokszorosító-papír, stb. stb.) csakis elsőrendű minőségben való eladása.

Internationalis javító-műhely

minden néven nevezendő mechanikai gépekre — szakemberi vezetés mellett — berendezve.

Allandó gyors- és gépiró-iskola.

Írásmunkák, sokszorosítások vállalása.

ZIFFER és HOLLÓ cég

ARADON, a főpostával szemben. 871

Válogatott

körishasábfát, körispallót, rönköt, szilfapallót, rönköt 18 em. — 22-ig, száraz vagy félszáraz állapotban, minden mennyiségben veszek.

1745

Államlatokat kér

Schamberger faárugyár, Arad.

Husvétii tojás vásár

(Vízontelárusítóknak.)

Husvétii időnyre ajánlom a következő cikkeköt:

100 drb cukor tojás, disztive 26.— K
24 drb cukor tojás, disztive III. osztályú 9.— K
35 drb cukor tojás, disztive II. osztályú 12.— K
24 drb cukor tojás, képekkel 8 11.— K
50 drb cukor tojás, képekkel 2a 15.— K
7 drb cukor tojás, disztive I. osztályú 7.50 K
35 drb Kiváló tojás 2a 11.— K
Vegyes Stavilos Dessertek, 1/2, 1/4 és 1/8 csomagokban.

Vegyes Bogyó-Dessertek 1/2 és 1/4 adobozokban, díszes papírpakkolással.

Csokoládé drágék, különböző fajtákban.

Püréit mogoró, válogatott, I. a. árú.

140-es Nápulyi szeletek.

140-es sa emenyek.

I. a. minőségű teasármények, 1/2, 1/4 és ki-
lós kartonokban.

Vegyes gyümölcsiz, Kralupp-gyártmány, 75
kilós csomagban.

Vegyes gyümölcsiz, 15 kilós email ved-
rekbén.

A husvétii tojások úgy vannak pakolva
fagyapot közé erős dobozokban, hogy
azok postán szállíthatók — Megrendele-
seket 20% előleg beküldése mellett azon-
nal továbbrok. 2043

Bogyó Mór József

Budapest, Kertész-utca 50. szám.

Telefon 14-74.

ECETSÁV

Garantált 60% vegyileg tiszta, étkezési célokra, prima svéd áru 800 grammos üvegekben.

Cuba pörkölt darált kávé keverék malátával.

Kávé

konzerv cukorral, mely a legfinomabb szemekávé legjobb kávépárléktól és tiszta cukorból lesz előállítva, 1 klg. megfelel 60 adag izletes kávénak a 0.2 liter.

Beck Testvérek

Arad, Teleky-utca 20. szám. 111

Apró hirdetések:

Levelezés.

„Március”
jellegre levél van a kiadóhivatalban. 2094

Oktatás.

Keresk. szakoktatás.
(4 havi magántanfolyam.) Konyvelés. Gyorsírás. Gépirás. Számítás. Levelezés. Beiratkozásiok 1. hó 29-től. Lázár Vilmos-utca 2. 2099

Alkalmazást keres.

Kezdő pénztá. nőknő
Állást keres. Cim a kiadóban. 2084

Gazdálkodó
Teljesen hadmentes, a gazdaság minden ágában jártas 16 évi gyakorlattal, bármikor beépésre állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2056

Csodaszép dolgokat
selyemre olcsón olajjal festek. Felvilágosítás-al szögálok. Cim a kiadóban. 1967

Alkalmazást nyer.

Meghibátó. gyermek szor. 16
jó házi anyt keresek, ki a háztartás minden ágában jártas. Bővebbet Wittenberg-nél, Nagykikinda, Erzsébet ut. 2087

Mozdonyvezető
keresünk azonnali belépésre. Jelentkezések Laender A. adár győzfűrészirodájában, Boros Béni-tér 20. szám. 2095

Gépeszkovács.
hadmentes, alkalmazást nyer április 1-re. esetleg május 15-re. Cim a kiadóhivatalban. 2088

Nemet kitanulmány
két leánygyermek mellé, ki a háztartásban is segédkezik, keresek. Nemet-magyar vagy nemet-román nyelvismerettel. Zongorához érők és öngyón részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 2085

Irodai gyakorukot
feltétlenül szép írásai, kezdő fizetés mellett, keresek. Fränkl József Istermelő, Weitzer János-utca 7. 2090

Petőfi-utca 1. számú (Bing-ház)
részére május 1-1 belépéssel házmester-pár keresteik. Jelentkezhetni deielőtt a Parceláció-banban, I. em. 2097

Mészáros és bentos,
ki a végződi munkát és üzletit kimerést érti, alkalmat nyer. Fizetése melletti jövedelemmel 400 koronán felül emelkedik. Merkler Gyula, kémészáros, Forray-utca 3. 2061

Egy egyes lin kintónak
jó fizetéssel, nyomdánkban felvetetik.

Kiadó lakás.

Butorozott szoba,
konyha használattal, április 1-től kiadó. Bona-utca 35. 2092

Egy szoba,
konyha és kamarából álló udvari lakás kiadó. Apponyi-körút 1. 600

5 szobás
utcai I. emeleti lakás. csukott és nyitott erkélyvel, május 1-re kiadó Boros Béni-tér 20. Bővebbet Laender iroda. Telefon szám 6. 1976

Ingatlan.

Nagy uri magánház,
mely áll 5 utcai, 1 udvari és előszobából, fürdőszoba, villanyvilágítás, modern berendezéssel és a szükséges mellékkeltségéből, parkirozott udvarral, a belvárosban eladó. Cim a kiadóban. 2044

Pargy Lajosné-utca 169. számú
ház, nagy gyümölcsös kerítél, új disznó-órál és b. kaptár méhcsa áddal eladó Bővebbet Szent Peter-ter 9. 2093

Egy emeletes berház
teljesen jókarban tartott 10 lakással eladó. Szal-utca 2b. 1425

Üzletek.

Üzletelhelyiség kiadó
Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Hammer Vilmos villanyműszeresnél. 1023

Egy járgalmu autódarúztól,
trafik és italméresi engedélyekkel, elutasítás m. att. május 1-től, előnyös feltételek mellett, több évre bérbeadó. Cim a kiadóhivatalban 5088

Vétel és eladás.

Matt házősszon garnitúra
eladó. Ujarad, Rákóczi-ut 8. szám, fényképezésnél. 2059

Élelmiszer
5 vagy 10 kilós, megvételre kerestetik. Ajánlattevők adják se címüket a kiadóban. 1983

„Ford autó”
kifogástalan állapotban, keresek megvételre. Cim a kiadóhivatalban. 2085

T. szepély
jókarban, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2091

Litográf
háziilag kezelt, kisebb-nagyobb mennyiségben kapható Ferenc-ter 1. sz. alatt 2091

Vasút
bármilyen pezagós dugó 30 fillérért darabját. Vidékről utánvételes csomagban küldhetik. Krausz Henrikné Arad, Bocskay-tér 5 sz. 1902

Cigaretta hüvelyek
vizsonteladók részére is kaphatók Deák Béni könyv-, papir- és zeneműkereskedésében. Forray-utca. Telefon 902. 871

20 H. ópalos hegyi bor
eladó Zabán Jánosnál, Varjassy Lajos-utca 37. 2017

Veszek
koronázási bélyegeket és egész gyűjteményeket. Könyvtárakat és egyes könyveket. Kerpel könyvkereskedés. 901

Ötösök állata.
Tíz waggon prima száraz, vastar dorongfa, erdőben fejlődve és tizenöt waggon lábon álló önkény, két évi itási joggal, összesen hater ezer koronáért eladó, vasúti állomástól 6 y kilométer távolságban, Lavi-csos utca szálítható. Cim a kiadóhivatalban. 1935

Veszek
a legmagasabb árban praktól levett férfi ruhát, mindentel egyenruhát valamint használt but. rt. Vidékre is megyek. Bleier Ignaz Bocskó-utca 1. 761

Ötös traber,
9 éves kanca, e-adó. Cim a kiadóhivatalban. 2073

Használt ólom
megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Különléle.

E veszek
egy ezüst kereszt. Megtaláló 10 korona jutalmat kap. Attila-ter 4., föld-zint jobbra. 2096

Tengeri
több termelést, növényzetben illetve, eredményel csak reform kez. tiltókkal érhetünk el. Beszerezhető kizár. lag Kovács Soma és Társa cégnél, Arad 2063

Tyukszem
és minden bőrcseményedes ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem-tapasza. A legmegrögzöttebb tyukszem a tapasz párnapi használatát után leválik, a gyötörő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Hehs gyógyszerész, Földes Gyógyszertár Arad, 12

Viszketegséget
rüh, sömört legbiztosabban elűzi a **Barna zsir.**
Kis tégely K 1.50, nagy tégely K 3.—, csaldai adag K 9.—, utasításai rendelkezhető. Dr. Flesch E. „Korona” gyógyszeráról, G. sz. 7. sz.

Az Anusol

aranyér-kupokat mindenben pótolják a Haemoroidál-kupok, azonos összetételű. fo yán hatásuk is teljesen azonos, ár. korona. Földes Gyógyszertár, Hehs Gyógyszertár Arad. 12

DURATING

törvényesen védett vegyi szer amely a kamagrn öltönyök egyenruhák, szövetek, női ruhák, reverendákon stb. mutatkozó fénnyt radikálisan eltávolítja.

Schäffer Henriknél

Arad, Andrassy-ter. Magyarorszag kizárólagos képviselőjénél 1.—, 1.50, 2.— koronás üvegekben. 627

Legjobb kötszer-vatta

tiszta zellszövetből, 5 kgos próbaküldemény K 15.50 bérmentve. Az összeg előzetesen beküldve, vagy utánvót mellett. 2036

Aczél és Bild

Budapest, V., Országnáz-ter 16. sz.

Makói hagyma,

duchagyma, fokhagyma, fekete hagyma mag, petrosselyem, sargarépa, pasternák, zeller, paradicsom, uzorka, vörösrépa magok, díó, mogyoró, toma. Kivétel nagyobb tételekben Makó, előre rendelve kisebb tételekben Aradról.

Stearin és Parafin gyertya

nagy választékban, olcsóbb mint társol. Cigaretta hüvely és finom cipőkrom. Naponként friss

é l ő h a l a k .

A vasút 30%-o. fuvardíj emelése dacára, a halak kilóját csak 50 fillérrel emeltem. Szives pártfogást kér

Lutvák József

Lasztalos Sándor-utca 8. 1066
Telefon 615. szám.

Feter Teréz

kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szép-lős májfuttos, mitesseres, pattanásos arcot szeppé, ráncos, öregedő arcot simavá tesz. Szemölcsöt, hajszálakat f. jda on nélkül végleg eltávolítok. Vörös orr s kékezelés, arc-bőrhamla stb. Arcmasszage jutányos bérletben **Hajmosás, ondotálás, hajfestés, Manikűr, Szerek** székü d. se vidékre is. 521

Felter Teréz,

Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

Milliók és milliók

nyerhetők.

Csak meg kell kísérelni szerencsáját és nem szabad annak utját alanni.

Cégünk eddig **52 milliót** fizetett ki t. közel **52 milliót** ügyfeleinek.

Egy eredmény, mely megmutatja az utat, hogy hol kell szerencsénket megkísérelni. Valasszon az itt felsorolt szerencseszámokból, rendelje azt nálunk postafordultával meg s Onnek biztosan sikere lesz.

Az I. osztály húzása már április hó 13. és 14-én lesz.

Égész	fél	negyed	nyolcad	sorsjegy ára
12.—	6.—	3.—	1.50	korona.
44473	52111	92878	78998	
45907	2252	78880	69040	
23460	65909	4495	52208	

Gaedicke Bankház

részvénytársaság 7196
Budapest, Kossuth Lajos-u. 11. sz.

„Aradi Széchenyi Gőzmalom Részvénytársaság.”

Vagyon.

Mérleg-számla 1916. december 31.

Teher.

	Korona			Korona	
	l.	l.		l.	l.
Telek és épület számla		351219	38	Részvénytőke számla	576400
Gép számla		25000	—	Tartalékalap számla	337834
Villanyvilágítási számla		4000	—	Értékesítési tartalékalap számla	600000
Hadiberendezések számla... ..		420786	25	Tartalékalap kétes követelésekre	30000
Tűzbiztosítási számla... ..		45271	06	Nyereség tartalékalap számla ...	60000
az érvényben lévő hitványok értéke ...		324444	70	Tisztviselők nyugdíjalap számla	117660
Értékpapír számla		231250	47	Munkássegélyzõalap számla ...	632
Gabona és örlemény számla ...		25931	97	Osztalék számla	1658
Pénztár számla		38815	—	Óvadék számla	38815
Óvadék számla értékpapirjai ...		164075	—	Hitelezõk számla... ..	1371997
Zsák számla		830	—	Hadiberendezések ért. csök. törl. alap számla	175000
Szén számla... ..		1798230	76	Veszteség és nyereség számla... 1915. évi nyereség elõvitel... ez evl tiszta nyereség	36209 42 91318 83
Adósok számla					127528 25
		3437524	59		3437524 59

Arad, 1916. december 31-én.

Tenner Lajos, s. k.
vezérigazgató.Könyvelésért:
Friedmann Béla, s. k.

Az igazgatóság:

Kintzig János, s. k.
elnök.Báró dr. Neuman Károly, s. k.
alelnök.

Fuchs Ignác, s. k.

Gutzjahr Mihály, s. k.

Kintzig Géza, s. k.

Báró Neuman Alfréd, s. k.

Walder Gyula, s. k.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel tételről-tételre megvizsgáltuk és mindent rendben találtunk.

Arad, 1917. március hó 24-én.

A felügyelő-bizottság:

Dr. Csiky Odön, s. k.
I. biz. tag.Lacszay Endre, s. k.
elnök.Fuchs Arnold, s. k.
I. biz. tag.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy az Aradi Széchenyi Gőzmalom Részvénytársaság ügykezelését és könyvelését törvényes feladatunknak és ellenőrzési kötelességünknek megfelelően, a múlt év folyamán több ízben megvizsgáltuk és mindenkor a legnagyobb rendet és pontosságot tapasztaltuk.

Az igazgatóság által előterjesztett 1916. évi zárszámadást a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a tényleges készlettel teljesen megegyezőnek találtuk és jelentjük, hogy a mérleg a kereskedelmi törvény és a társasági alapszabályok rendelkezései szerint készült el.

Mindezeknél fogva hozzájárulunk az igazgatóságnak a kimutatott 91318 korona 83 fillér lefolyt évi tiszta haszon, ugyancsak a 36209 korona 42 fillér 1915. évi nyereség áthozat hovatfordítása iránti előterjesztéséhez.

Jelentjük, hogy Walder Béla ur, ki a háboru kezdete óta a harctéren teljesít szolgálatot, a zárszámadásokat, valamint jelentésünket nem irhatta alá.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy úgy az igazgatóságnak, mint nekünk a szokásos felmentvényt megadni méltóztatassék és maradunk

Arad, 1917. március hó 24-én

1974

Teljes tisztelettel:

Dr. Csiky Odön, s. k.
I. biz. tag.Lacszay Endre, s. k.
elnök.Fuchs Arnold, s. k.
I. biz. tag.